

Podupiranje inkluzivnosti i različitosti u podučavanju

Supporting Inclusion and Diversity in Teaching
(SIDiT)

Priručnik za nastavnike

Zahvaljujemo svim partnerima koji su sudjelovali u izradi ovog priručnika.

Posebno zahvaljujemo suradnicima koji su sudjelovali u stvaranju teorijskog okvira te svojim mišljenjem i komentarima obogatili razvojni proces:

- Miriam Colum, Maja Haals Brosnan, Aiveen Mullally, Sorcha Browne i Barbara O'Toole (Marino Institute of Education)
- Vasiliki Katsomaliari (Goethe-Institut Athen)

Također zahvaljujemo sljedećim suradnicima za doprinos pri razvoju i pilotiranju lekcija:

- Florence Papadopoulos, Jorge Andreo Juez (GO! lagere school Toverfluit)
- Silke Beerens, Ilse Maes (GO! Basisschool Unescoschool Koegelberg)

Partneri

Sufinancirano sredstvima programa Europske unije Erasmus+

Sadržaj

UVOD	5
I. SUPPORTING INCLUSION AND DIVERSITY IN TEACHING (SIDiT)	6
Kontekst.....	6
SIDiT ciljevi.....	6
Razvoj i implementacija	6
II. PRIRUČNIK ZA INKLUZIVNE UČIONICE	7
Tko bi trebao koristiti ovaj priručnik?	7
Kako koristiti ovaj priručnik.....	7
Nadahnuće za razvoj ovog priručnika	7
DigComp i EntreComp okviri.....	8
STUP 1: UKLJUČIVANJE DJECE RAZLIČITIH POZADINA	12
Prava djece	12
Interkulturalno obrazovanje	13
Pozadina.....	13
Opća načela interkulturalne kompetencije.....	14
Kulturološki osjetljiva pedagogija i obrazovanje protiv pristranosti.....	14
Jezično raznolike učionice	15
Kulturološki odgovarajuće matematičko obrazovanje.....	16
Učionica kao siguran prostor	16
Dogovaranje temeljnih vrijednosti u učionici	17
Reprezentacije religija i uvjerenja u interkulturalnom obrazovanju.....	17
STUP 2: PRISTUPI PODUČAVANJU I UČENJU	19
Univerzalni dizajn za učenje	19
Smjernice Univerzalnog dizajna	20
Upotreba Univerzalnog dizajna u učionici	21
Uključivanje CLIL elemenata.....	22
Kako je CLIL uključen u SIDiT	22
Prednosti CLIL-a kroz SIDiT	22
Učenje temeljeno na dizajnu	23
Prednosti učenja temeljenog na dizajnu kroz SIDiT metodologiju i scenarije lekcija.....	23
Projektni rad	23
ePortfelji.....	24
Prijedlozi za online platforme ePortfelja	24

Sadržaj

STUP 3: PRIPREMA ZA INKLUZIVNU PRAKSU	25
Uvod	25
• Pripremni zadatak 1: Dogovaranje temeljnih vrijednosti u učionici ...	25
• Pripremni zadatak 2: Temelji reflektivnog učenja	25
• Pripremni zadatak 3: Kutija za razmišljanje/osjećanje.....	25
• Pripremni zadatak 4: Obiteljski zid	26
• Pripremni zadatak 5: Raznovrsni i višejezični nastavni materijali.....	26
Upute za pripremu kulturno raznolikog i inkluzivnog okruženja za učenje.....	27
Formiranje scenarija lekcije	30
Predložak scenarija lekcije	30
Popis referenci	33
III. RESURSI: SCENARIJI LEKCIJA	34
Niz: Identitet i pripadanje	36
‘ME BOX’ projekt	37
Individualni i grupni identitet.....	40
Ja i širi svijet	43
Što je rod?	46
Vršnjački pritisak.....	49
Pjesma za moju posebnu osobu.....	52
Niz: Religija i vjerovanja	56
Važna mjesta	57
Vjerski dijalog.....	59
Izrada prirodne mandale	62
Niz: Društvena pravda	65
Učenje o pravima djece	66
Škola bez nasilja.....	69
Distribucija hrane	73
Posvećena umjetnost.....	76
Niz: Kulturološki odgovarajuća matematika	79
Podučavanje pozitivnih i negativnih brojeva korištenjem dječje osobne povijesti matematike	80
Korištenje Vennovih dijagrama za promicanje kulturne svijesti i razumijevanja	83
Bacanje hrane	86

UVOD

SIDiT priručnik za škole poboljšava pristup, sudjelovanje i uspjeh djece u različitim područjima obrazovanja.

Ovaj priručnik pomaže učiteljima unaprijediti inkluzivne prakse u svojim učionicama. Pruža praktičan, pristupačan pristup učiteljima za podršku učenicima iz različitih kulturnih sredina. Naglasak je na poticanju povjerenja, suradnje i uživanja kod djece od 8 do 14 godina.

Više informacija o SIDiT-u možete naći na: www.SIDiTproject.eu

I.

SUPPORTING INCLUSION AND DIVERSITY IN TEACHING (SIDiT)

Kontekst

SIDiT (eng. Supporting Inclusion and Diversity in Teaching) je kratica za Podupiranje inkluzivnosti i različitosti u nastavi. Riječ je o Erasmus+ projektu koji odgovara trenutnom obrazovnom kontekstu u Europi, pružajući resurse i mogućnosti osposobljavanja za nastavnike kako bi se uključili u inkluzivniju nastavu.

SIDiT je razvio novi pristup poučavanju i učenju, koji pruža osnovu za inkluzivno obrazovanje za djecu različitih sredina, s posebnim naglaskom na uključivanje djece migranata.

SIDiT cilj

SIDiT priručnik osmišljen je kako bi pomogao učenicima i nastavnicima da se uključe u učinkovite i inovativne inkluzivne prakse. Cilj mu je biti dostupan edukatorima za korištenje u njihovim učionicama, istovremeno nadahnjujući uključivo poučavanje i učenje. Temelji se na primjerima dobre prakse iz zemalja partnera u projektu. To je praktičan resurs koji poziva škole da se uključe u projektni rad koji vode djeca i govori o lokalnim nastavnim planovima i programima te pruža priliku za razmišljanje o uključivim praksama. Time se nastoji nadopuniti postojeći rad koji se provodi u školama.

Razvoj i implementacija

SIDiT priručnik uključuje niz scenarija lekcija. Predstavlja metodologiju utemeljenu na načelima inkluzivnog i interkulturalnog obrazovanja, koja kombinira specifične pristupe poučavanju, kao što je učenje temeljeno na dizajnu, uključivanje elemenata integriranog učenja sadržaja i jezika (CLIL) te načela učenja univerzalnog dizajna (UDL). Scenariji lekcija nude iskustva aktivnog učenja u nizu različitih tema i mogu se koristiti sa svom djecom u razredu. Teme su relevantne za lokalne kurikulume i ishode učenja; aktivnosti podupiru i održavaju temeljne vještine i znanja za djecu od 8 do 14 godina. Scenariji lekcija predlažu načine implementacije SIDiT metodologije u razredu za jačanje transverzalnih vještina djece, uključujući digitalnu pismenost, medijsku pismenost i poduzetničke vještine.

II. PRIRUČNIK ZA INKLUZIVNE UČIONICE

Tko bi trebao koristiti ovaj priručnik?

Ovaj priručnik namijenjen je učiteljima, nastavnicima i svima koji su uključeni u obrazovanje učitelja i kontinuirani profesionalni razvoj, promičući dobru praksu, formalnu ili neformalnu, i povećavajući angažman djece. Također je za one koji sudjeluju u online tečaju za učitelje u sklopu ovog projekta.

Osim toga, ovaj je priručnik namijenjen obrazovnim savjetnicima i kreatorima politika, uključujući ministarstva obrazovanja, regionalne vlade i lokalne vlasti s odgovornostima za obrazovanje. Također je za one koji su zainteresirani za implementaciju SIDiT pristupa poučavanju i učenju i za one koji mogu promovirati prenosivost metodologije projekta u druge europske kontekste.

Kako koristiti ovaj priručnik

Korištenje ovog priručnika podrazumijeva osam koraka:

1. Pročitajte priručnik i upoznajte se s konceptima koji podupiru scenarije lekcija;
2. Koristite upute navedene u stupu 3 (pogledajte odgovarajući odjeljak u nastavku) da razmotrite što imate na raspolaganju u svojoj učionici i školi kao podršku lekcijama;
3. Identificirajte dodatne resurse koji će vam možda trebati kako biste osigurali uključivu učionicu;
4. Izvedite scenarije lekcija. Ove lekcije su polazne točke za vaš konačni projekt;
5. Zabilježite dječje radove. To se može učiniti kroz bilo koji medij, uključujući fotografiju, crtež, refleksivno vođenje dnevnika, blog i podcast, između ostalog;
6. Spojite sve elemente scenarija lekcije kako biste razvili ePortfolio rada. ePortfolio je zbirka radova u elektroničkom formatu koja prikazuje proces učenja tijekom nekog vremenskog perioda;
7. Smislite kreativna imena za svoj projekt;
8. Podijelite konačni projekt na online platformi.

Nadahnuće za razvoj ovog priručnika

Pretpostavka SIDiT-a je da je uključivanje u učionicu ključni prvi korak za djecu u stjecanju načina razmišljanja i vještina koje će im trebati za uspješnu integraciju u široke društvene grupe i društvo u cjelini.

Ovaj priručnik mogu koristiti učitelji koji se žele usredotočiti na razvoj transverzalnih kompetencija djece, kao što su učenje kako učiti, kritičko mišljenje, medijska pismenost, poduzetnost i jezici kao alati za promicanje socijalne uključenosti.

Kako bi to postigao, SIDiT kombinira postojeće pristupe poučavanju koji promiču međupredmetno, istraživačko poučavanje i učenje usmjereno na djecu. Djelomično je inspiriran procesom učenja Projekta CRADLE koji učiteljima omogućuje praćenje napretka djece i osiguravanje da djeca imaju smisljena iskustva učenja.

1. EntreCompEdu and DigCompEdu address the professionalisation of teachers.

The materials are available for free in various languages at www.EntreCompEdu.eu and ec.europa.eu/jrc/en/DigCompEdu.

"Creating Activity Designed Language Learning Environments for Entrepreneurship Education" (CRADLE) was an Erasmus+ Action KA2 project completed in 2020.

CRADLE's four-step process is:

1. Triggering previously learned content and language / prior understanding and research
2. Formulating hypotheses and design activities / idea generation and designing
3. Executing activities and record observations / prototyping and actions
4. Formulating conclusions and generate transfer / evaluation and reflection www.cradleproject.eu

U tom se procesu primjenjuju ili integriraju aktivnosti koje unapređuju jezične vještine, kao i poduzetničke i digitalne vještine. Okviri *DigComp* i *EntreComp* koje je izradila Europska komisija 2016. godine, a koji se koriste za procjenu i razvoj digitalnih i poduzetničkih vještina, također su poslužili kao inspiracija za konceptualizaciju i razvoj SIDiT priručnika.

DigComp i EntreComp okviri

DigComp i *EntreComp* mogu se koristiti u svim domenama u području obrazovanja, od ranog djetinjstva, osnovnog obrazovanja, nakon osnovne, treće razine do obrazovanja odraslih. Ovi okviri poboljšavaju digitalne i poduzetničke kompetencije nastavnika u učionicama diljem Europe.

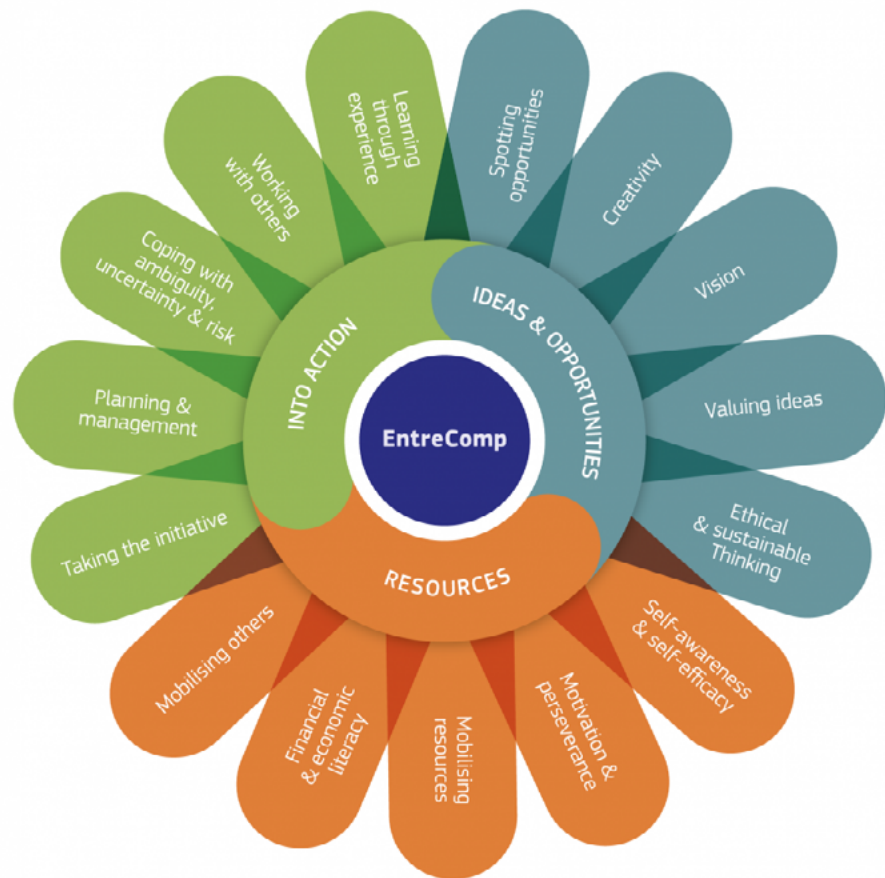
European Digital Competence, DigComp

Europski okvir digitalnih kompetencija za građane, poznat i kao *DigComp*, referentni je okvir koji opisuje što znači biti digitalno kompetentan. Digitalna kompetencija ključna je transverzalna kompetencija koja znači sposobnost korištenja digitalnih tehnologija na kritičan, suradnički i kreativan način. *DigComp* se može koristiti u različitim sektorima, disciplinama i sustavima kako bi se omogućilo ljudima da razviju digitalnu kompetenciju.

Priručnik² opisuje 21 kompetenciju potrebnu za digitalnu kompetentnost i mapira ih na osam razina stručnosti, od najosnovnijih do naprednih razina.

Model *DigComp* oblikuje ključne komponente digitalne kompetencije u pet područja: informacijska i podatkovna pismenost, komunikacija i suradnja, stvaranje digitalnog sadržaja, sigurnost i rješavanje problema. SI-DiT poboljšava tri digitalne kompetencije u skladu s okvirom *DigComp*, kao što je navedeno u nastavku.

Područje kompetencije	Kompetencija	SIDiT primjena
1. Informacijska i podatkovna pismenost	1.1 Pregledavanje, pretraživanje i filtriranje podataka, informacija i digitalnog sadržaja 1.2 Procjenjivanje podataka, informacija i digitalnog sadržaja 1.3 Upravljanje podacima, informacijama i digitalnim sadržajem	Svaki scenarij lekcije poziva djecu da pregledavaju i traže informacije i podatke koji se odnose na svaku temu i koriste te podatke za priopćavanje naučenog. Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informacijsku i podatkovnu pismenost.
2. Komunikacija i suradnja	2.1 Interakcija kroz digitalne tehnologije 2.2 Dijeljenje putem digitalnih tehnologija 2.3 Uključivanje u građanstvo putem digitalnih tehnologija 2.4 Suradnja putem digitalnih tehnologija	Priručnik i scenariji lekcija pozivaju djecu da se pozabave sadržajem i informacijama i iskoriste ih za podršku svom učenju. Djeca će surađivati s vršnjacima u različitim okruženjima putem digitalnih tehnologija, upravljajući i razvijajući digitalni identitet.
3. Stvaranje digitalnog sadržaja	3.1 Razvoj digitalnog sadržaja 3.2 Integracija i ponovna razrada digitalnog sadržaja	Djeca će razvijati digitalni sadržaj u obliku podcasta, medijskih datoteka i točaka za dijeljenje kao što su dropbox ili online platforme.

Entrepreneurship Competence Framework, EntreComp

Okvir poduzetničkih kompetencija, poznat kao *EntreComp*, referentni je okvir koji objašnjava poduzetnički način razmišljanja. Cilj je pomoći u razumijevanju onoga što se podrazumijeva pod poduzetništvom kao ključnom kompetencijom za cjeloživotno učenje.

Priručnik³ identificira 15 kompetencija u tri ključna područja podijeljenih u osam razina stručnosti, od najosnovnijih do naprednih razina. Zamišljeno je da podrži i potakne inicijative za poboljšanje poduzetničkog kapaciteta europskih građana i organizacija u sklopu novog programa vještina za Europu (*EntreComp into Action*, Vodič za korisnike, 2018., str. 13).

Tri identificirana područja poduzetničkih kompetencija su: ideje i mogućnosti, resursi i djelovanje. U skladu s okvirom, SIDiT ima za cilj ispuniti kompetencije koje su detaljno navedene u nastavku.

Kompetencije po područjima: IDEJE & MOGUĆNOSTI

Kompetencija	Savjet	SIDiT primjena
1.2 Kreativnost	Razvijte kreativne i svrhovite ideje	Scenariji lekcija pozivaju na kreativnost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
1.4 Vrednovanje ideja	Maksimalno iskoristite ideje i mogućnosti	

Kompetencije po područjima: RESURSI

Kompetencija	Savjet	SIDiT primjena
2.1 Samosvijest i samoeфикаsnost	Vjerujte u sebe i nastavite se razvijati	Scenariji lekcija pozivaju na kreativnost, olakšavaju rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
2.2 Motivacija i ustrajnost	Ostanite usredotočeni i nemojte odustati	

Kompetencije po područjima: DJELOVANJE

Kompetencija	Savjet	SIDiT primjena
3.1 Preuzimanje inicijative	Samo naprijed	Priručnik i scenariji lekcija pokreću procese koji stvaraju vrijednost; postavljaju ciljeve; potiču donošenje odluka; aktivno učenje; suradničko učenje.
3.4 Rad s drugima	Udružite se, surađujte i umrežite se	
3.5 Učenje kroz iskustvo	Učite radeći	

STUP 1

UKLJUČIVANJE DJECE IZ RAZLIČITIH POZADINA

PRAVA DJECE

Sva djeca imaju prava, bez obzira na podrijetlo, spol, vjeru, jezik, etničku pripadnost ili bilo koje drugo obilježje identiteta. Uključeno je pravo na obrazovanje i, što je najvažnije, pravo na obrazovanje koje poštuje njihova različita podrijetla, snage i ranjivost. Dječja prava stoga podupiru kulturno uključivo i osjetljivo obrazovanje.

Članak 28. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (UN, 1989.) navodi da sva djeca imaju pravo na osnovno obrazovanje, koje bi trebalo biti besplatno i obvezno. Članak 29. Konvencije navodi da takvo obrazovanje treba težiti:

- “(a) Razvoju djetetove osobnosti, talenata i mentalnih i fizičkih sposobnosti do njihovog najvećeg potencijala;
- (b) Razvoju poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, te načela sadržanih u Povelji Ujedinjenih naroda;
- (c) Razvoju poštovanja prema djetetovim roditeljima, njegovom ili njezinom vlastitom kulturnom identitetu, jeziku i vrijednostima, prema nacionalnim vrijednostima zemlje u kojoj dijete živi, zemlje iz koje potječe te prema civilizacijama drugačijima od njegovog ili njezinog vlastitog;
- (d) Pripremanju djeteta za odgovoran život u slobodnom društvu, u duhu razumijevanja, mira, tolerancije, ravnopravnosti spolova i prijateljstva među svim narodima, etničkim, nacionalnim i vjerskim skupinama i osobama starosjedilačkog podrijetla;
- (e) Razvoju poštovanja prema prirodnom okolišu.”

Prema UNESCO-u, “škole su često prvo mjesto u kojem se može izgraditi atmosfera povjerenja i međusobnog razumijevanja među različitim pojedincima i zajednicama” (Unesco, 2017., str. 10). Da bi se to dogodilo, obrazovno okruženje te poučavanje i učenje moraju biti kulturno uključivi i osjetljivi. Poučavanje prilagođeno kulturi dolazi iz socio-kulturološke perspektive i ima pristup utemeljen na prednostima koji je usredotočen na pravo sve djece na pristup i korist od obrazovanja koje je za njih relevantno, što je obuhvaćeno pojmom kulturno relevantno obrazovanje.

Ovdje je od posebne važnosti važnost poštivanja dječjih prava ne samo na pristup obrazovanju, već i poštivanje njihovih prava unutar obrazovanja (McCowan, 2013.) kako bi njihova prava na pravedno postupanje, ime, jezik i kulturni identitet bila podjednako podržana u obrazovnim kontekstima i okruženjima kao izvan takvih konteksta. Pristup obrazovanju temeljen na pravima mora stoga podupirati kulturno uključivo i osjetljivo obrazovanje.

Obrazovanje o pravima, drugim riječima poučavanje o pravima kao temi ili predmetu, važan je aspekt pristupa obrazovanju koji se temelji na pravima. Međutim, prava poučavanja u obrazovanju nisu isto što i poštivanje dječjih prava u obrazovanju. Ovo je važna razlika jer bi škole potencijalno mogle poučavati djecu o dječjim pravima i ljudskim pravima, a da ih ne traže u obrazovnom okruženju. Temeljno načelo ovog priručnika je da ljudska prava, a posebno dječja prava, trebaju poduprijeti sve što se događa u obrazovnim okruženjima i kontekstima. U isto vrijeme, i dalje je važno poučavati djecu o njihovim pravima na smislen način.

“

“Svi ljudi imaju pravo na obrazovanje jer je sposobnost razumijevanja svijeta i djelovanja u njemu ključna za ljudski život. Obrazovanje podupire ljudske kvalitete razumijevanja i djelovanja, otvarajući prostore za različite oblike učenja uključujući razvoj specifičnih sposobnosti, stjecanje novih znanja, razmišljanje o sebi i kontekstu, širenje moralne osjetljivosti i reimaginaciju društva.”

(McCowan, 2013., str. 171)

”

INTERKULTURALNO OBRAZOVANJE **Pozadina**

Interkulturalno obrazovanje promiče jednakost i ljudska prava. Oспорava rasizam, etnocentrizam i nepravednu diskriminaciju te promiče vrijednosti poštovanja i dijaloga. Kričičko interkulturalno obrazovanje stavlja u fokus odnose društvene moći; problematizira "slavljeničke" pristupe i ima za cilj osporiti dominantne diskurse i kolonijalne kontinuitete, koji perpetuiraju diskriminaciju na lokalnoj i globalnoj razini (O'Toole, Joseph & Nyaluke, 2020.). Škole imaju važnu ulogu u razvoju interkulturalnog društva olakšavanjem razvoja interkulturalnih vještina, stavova, vrijednosti i znanja djece te promicanjem interkulturalne kompetencije. Ova kompetencija osposobljava djecu za sudjelovanje i doprinos raznolikom društvu na način pun poštovanja i etičnosti, za suprotstavljanje nepravdi i zauzimanje stava protiv svih oblika rasizma i diskriminacije.

Ova vizija obrazovanja u središtu je četvrtog cilja održivog razvoja Ujedinjenih naroda, a jedan od njegovih ciljeva je da do 2030

“

“...svi učenici stječu znanja i vještine potrebne za promicanje održivog razvoja, uključujući, između ostalog, kroz obrazovanje za održivi razvoj i održive stilove života, ljudska prava, rodnu ravnopravnost, promicanje kulture mira i nenasilja, globalnog građanstva i uvažavanja kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju”

(Cilj 4.7).

”

Opća načela interkulturalne kompetencije

Kulturna i vjerska raznolikost stvarnost je svakog društva. Razvijanje interkulturalne kompetencije kroz obrazovanje usmjereno je na razumijevanje drugih u njihovim posebnim, često složenim kulturnim kontekstima. Ovo se razumijevanje djelomično razvija kroz učenje kako se odnositi prema drugima. Barrett, Byram, Lázár, Mompoin-Gaillard i Philippou (2013) predstavljaju interkulturalnu kompetenciju kao kombinaciju znanja, vještina i stavova koji učenicima omogućuju razumijevanje i poštovanje ljudi za koje se smatra da imaju različite kulturne stavove. Djecu se uči kako reagirati primjereno, učinkovito i s poštovanjem u interakciji i komunikaciji s ljudima s drugačijim pogledima ili načinima života. Uključiva, interkulturalna učionica doprinosi borbi protiv predrasuda i netolerancije te promiče međusobno razumijevanje i demokratsko građanstvo.

Kulturološki osjetljiva pedagogija i obrazovanje protiv pristranosti

Djeca imaju pravo na opće osnovno obrazovanje koje je besplatno. Međutim, pristup obrazovanju nije dovoljan. Istraživanja pokazuju da podrijetlo djece i posebne okolnosti mogu ometati ili ojačati njihovo smisleno sudjelovanje u formalnom obrazovanju. Temeljno načelo ovog priručnika je da inkluzivno obrazovanje mora biti utemeljeno na kulturno relevantnoj i kulturno osjetljivoj pedagogiji (Ladson-Billings, 1995.).

Kulturno osjetljiva pedagogija nadahnutu je načelima kritičnosti i socijalne pravde i definirana je kao "korištenje kulturnog znanja, prethodnih iskustava, referentnih okvira i stilova izvedbe etnički različite djece kako bi se susreti s učenjem učinili relevantnijim i učinkovitijim za njih" (Gay, 2010., str. 31). Kulturno osjetljiva pedagogija prepoznaje bogato i raznoliko kulturno bogatstvo, znanja i vještine koje djeca donose u obrazovno okruženje. Učitelji moraju razumjeti i cijiniti 'fond znanja' djece i obitelji (Amanti, Moll i Gonzalez, 2005.), na temelju ideje da djeca i njihove obitelji imaju jedinstvene kompetencije i znanja koja su utemeljena na njihovim životnim iskustvima.

Da bi se pristupilo i cijnilo takve fondove znanja, važni su smisleni i iskreni odnosi s obiteljima. Takvi se odnosi moraju temeljiti na poštovanju i istinskom zanimanju za djecu, njihove obitelji i različito kulturno porijeklo koje predstavljaju. Obitelji se moraju osjećati vrijednima i osjećati da mogu doprinijeti učenju svoje djece, kao i obrazovnom okruženju (Kiely, O'Toole, Haals Brosnan, O'Brien, O'Keeffe i Dunne, 2019.).

Vlastite sociokulturne perspektive nastavnika također su važne (Sobel i Taylor, 2011.). Učitelji imaju vlastite kulturne perspektive i vlastite sustave vjerovanja koji će utjecati na to kako i što odluče poučavati. Kako bi postali učinkoviti učitelji osjetljivi na kulturu, bitno je da učitelji istraže vlastite pretpostavke o kulturi, rasi, spolu, identitetu, vjeri, jeziku i učenju i utvrde kako te pretpostavke utječu na njihovo vlastito poučavanje. Nastavnici se moraju uključiti u proces „aktivnog podučavanja” pri čemu kroz samo-refleksivnu leću gledaju na vlastite pretpostavke o pozicioniranju europskog/globalnog sjevera (O'Toole, 2020.).

Pristup obrazovanju koji se temelji na društvenoj pravdi podupire pedagogiju koja odgovara kulturi. Osim što osigurava uključivanje djece iz različitih sredina, aktivno i eksplicitno promiče kritičku raspravu o pitanjima koja se odnose na društvenu pravdu i tako promiče vrijednosti i vještine koje se odnose na kritički diskurs, sposobnost suprotstavljanja rasizmu i diskriminaciji te poticanju demokratskog sudjelovanja. Stoga, kao dio šire kulturalno osjetljive pedagogije, korištenje kurikuluma protiv pristranosti, koji su osmislili Louise Derman-Sparks i A.B.C. Task Force (1989), vrlo je učinkovito. Kurikulum obrazovanja protiv predrasuda ima četiri temeljna cilja za učitelje i djecu. Ovi ciljevi temelj su ovog priručnika.

CILJEVI ZA ODRASLE	CILJEVI ZA DJECU
<ol style="list-style-type: none"> 1. Biti svjesni vlastite kulture, stavova i vrijednosti te kako utječu na praksu. 2. Biti empatični i učinkovito surađivati s obiteljima kako biste se osjećali ugodno u vezi s različitostima 3. Kritički promišljati o različitosti, pristranosti i diskriminaciji 4. Samouvjerenost se uključiti u dijalog o pitanjima vezanim za različitost, pristranost i diskriminaciju. Raditi na suzbijanju individualnih i nacionalnih oblika predrasuda i diskriminacije 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podržavati identitet svakog djeteta (individualni i grupni) i njihov osjećaj pripadanja. 2. Poticati empatiju kod djece i podržati ih da se osjećaju ugodno s različitostima. 3. Potaknuti svako dijete na kritičko razmišljanje o različitosti i pristranosti 4. Osnajziti i ohrabriti djecu da se zauzmu za sebe i druge u teškim situacijama.

(DCYA, 2016, p. 35)

Jezično raznolike učionice

Ključno razmatranje u kulturno osjetljivoj pedagogiji je važnost jezika i shvaćanje da mnoga djeca dolaze u školu sa školskim jezikom nastave kao drugim ili stranim jezikom, koji dijete može početi učiti tek kada uđe u obrazovnu sredinu. Kulturološki osjetljiv pristup prepoznaje važnost podržavanja učenja takve djece kroz kombinaciju njihovog prvog jezika i jezika škole. Na primjer, ako dijete ima podršku u svom prvom jeziku i može razviti vještine čitanja i pisanja na tom jeziku te se vještine lakše prenose na jezik nastave (Cummins, 2000.).

Kada su učenici pismeni na svom prvom jeziku (ili jezicima), oni prenose svoje znanje pismenosti i vještine na tim jezicima na dodatni jezik. Istraživanja podržavaju uključivanje djetetova prvog jezika u razred i školu kad god je to moguće (Cummins, 2000., 2001., 2014.; Kirwan, 2014., 2018.). Također omogućuje djeci da se uključe u "prevođenje jezika" gdje s lakoćom mijenjaju jezike, oslanjajući se na svoj cjelokupni jezični repertoar u procesu (Conteh, 2018.; Sierens & Van Avermaet, 2014., Van Avermaet, 2018.).

Priznavanje prvog jezika u školama ide u srž kulturno relevantne pedagogije; tiče se više od prijenosa učenja s djetetova prvog jezika na jezik nastave, iako je to korisno. Mjera u kojoj se djetetov jezik priznaje, cijeni i promiče u školama može uvelike utjecati na učenje i postignuća tog djeteta. Cummins (2000., str. 48) navodi da interakcije između odgajatelja i djece iz različitih sredina "nikada nisu neutralne u odnosu na društvene odnose moći" i da "u različitim stupnjevima ili jačaju ili izazivaju prisilne odnose moći u širem društvu".

Kulturno odgovorno matematičko obrazovanje (CRME)

Noviji fokus u kulturno odgovornoj pedagogiji je poučavanje matematike, koja se često smatra "akulturalnom". Drugim riječima, od djece se očekuje da budu sposobna učiti matematiku na isti način bez obzira na kulturno podrijetlo, čak i kada se priznaje da djeca ne uče jezik i druge predmete na isti način. Kulturno odgovorno matematičko obrazovanje (CRME) priznaje vezu između matematike i kulture te kritizira vrstu matematičke pedagogije koju manjinske kulture moraju savladati da bi bile uspješne u školi.

Veći fokus na CRME pružio bi učiteljima priliku da preispitaju tradicionalne koncepcije i prakse u nastavi matematike, koje se ne bave različitim pristupima i procesima učenja. Istraživanja pokazuju da to doprinosi niskoj motivaciji i nedostatku uspjeha u učenju matematike (Greer, Mukhopadhyay, Powell i Nelson-Barber, 2009.). Nadamo se da će učitelji koji budu radili s ovim priručnikom također produbiti svoje razumijevanje o tome kako poučavati matematiku na način koji je odgovarajući datoj kulturi. To uključuje poštivanje dječjeg identiteta, izgradnju uključivog i suradničkog matematičkog okruženja, kao i osiguravanje uspjeha djece s koherentnim i povezanim razumijevanjem matematike.

UČIONICA KAO SIGURAN PROSTOR

Stvaranje poticajne i osjetljive razredne klime ključni je preduvjet za uključivo, interkulturalno obrazovanje. Razvoj dogovorenog skupa temeljnih pravila za interakcije i grupnu raspravu u različitim učionicama važna je polazna točka i djeca bi trebala biti uključena u dogovaranje ovih načela.

Da bi se dijalog odvijao u razredu, djeca se moraju osjećati sigurno izražavati se slobodno, čak i ako se njihova stajališta razlikuju od mišljenja učitelja ili njihovih vršnjaka. Međutim, treba priznati da postoje granice te slobode. Načela ljudskih prava uvijek moraju biti u središtu svih praksi u učionici i ne bi smjelo biti izražavanja diskriminirajućeg, rasističkog ili seksističkog jezika ili bilo kojeg oblika govora mržnje (vidi www.nohatespeechmovement.org).

Važno je provoditi vrijeme s djecom u razvijanju dogovora u razredu, koji uključuje vrijednosti i ponašanja kojih će se svi pridržavati.

Dogovaranje temeljnih vrijednosti u razredu

Jednostavan način dogovora o temeljnim vrijednostima jest da zamolite djecu da rade u malim grupama sa sljedećim pitanjima:

- *Kako biste voljeli da se druga djeca ponašaju prema vama kada radite zajedno u razredu?*
- *Kako se trebamo ponašati jedni prema drugima kada se ne slažemo?*
- *Koja su vaša prava i odgovornosti kao člana razreda?*

Konsenzus u razredu se može postići dobivanjem povratnih informacija od svake grupe, ispisivanjem njihovih prijedloga na ploču, s jednom kvačicom za svaki put kada se prijedlog ponovi. Sljedeća temeljna pravila mogu djelovati kao vodič za osiguravanje osjetljivosti, uključenosti i poštovanja u učionici:

- Samo jedna osoba smije govoriti u isto vrijeme, bez prekidanja;
- Aktivno slušanje;
- Treba koristiti odgovarajući jezik;
- Svačija gledišta se cijene, unutar razumnih granica;
- Tolerancija prema različitim idejama;
- Svatko bi trebao imati priliku izraziti svoje stavove, u razumnim granicama.

ZASTUPANJE RELIGIJA I UVJERENJA U IN- TERKULTURALNOM OBRAZOVANJU

Prije 2002., rad na interkulturalnom obrazovanju u mnogim europskim zemljama nije uključivao religiju, budući da se u tim jurisdikcijama religija smatrala privatnom sferom. Nakon događaja od 11. rujna 2001. postalo je sve očitiije da je razumijevanje vjere i uvjerenja nužan dio školovanja mladih ljudi.

Religijska i ne-religijska uvjerenja mogu se smatrati privatnim i osobnim za neke ljude i razgovor o tim uvjerenjima u razredu može izazvati neugodu ili osjećaj izloženosti kod djece, osobito ako su iz manjinske kulture ili uvjerenja (Malone, O'Toole i Mullally, 2020). Tehnike distanciranja mogu omogućiti učenicima da se sigurno uključe u dijalog i raspravu o religijskoj raznolikosti koja ne izaziva pretjeranu neugodu ili tjeskobu.

Sljedeće tehnike distanciranja korisne su za rješavanje osjetljivosti povezanih s osobnim uvjerenjima:

- Korištenje stvarnih ljudi koji predstavljaju vjere ili uvjerenja koja su daleko od djece u razredu – npr. poznati vjerski vođe. Djeca mogu dobiti informacije o različitim uvjerenjima i praksama kroz istraživanje tih pojedinaца;
- Korištenje artefakata i priča za istraživanje vjerovanja umjesto da se od djeteta u učionici traži da zastupa religijsko stajalište;
- Persona lutke - ovaj pristup uključuje pričanje priča pomoću

5. Persona dolls are specially made child-sized dolls that can be used to provide effective ways to address discrimination and foster empathy and emotional literacy with children.

lutke Persona. Stvaranjem realistične osobe za lutku, ona dobiva ulogu drugog djeteta ili prijatelja djeci u razredu, sa stvarnim životnim iskustvima i načinima života. Priče o lutkama mogu uključivati iskustvo uključivanja/isključivanja, pravednosti/nepavednosti itd. Fokus je na pomaganju djeci da analiziraju i riješe specifična iskustva povezana s različitostu koja se mogu pojaviti u učionici. (Pogledajte personadoll.uk/about).

Nije dovoljno poučavati samo o povijesti ili fenomenima religija. Religija nije ograničena na prakse, artefakte i građevine. Također je potrebno pokušati razumjeti značenje religijskog jezika kojim se služe vjernici, uključujući izražavanje njihovih uvjerenja, vrijednosti i emocija. Takvo razumijevanje zahtijeva od učitelja znanje kao i određene stavove i vještine koje podižu svijest i razumijevanje uvjerenja i vrijednosti drugih te predanost vrijednostima koje afirmiraju ljudsko dostojanstvo (Jackson, 2014.).

Učiteljevo znanje o religijama i uvjerenjima i njihova svijest o podrijetlu djece u njihovom razredu također je važno. Učitelj ne mora biti stručnjak za različita uvjerenja, ali ima osobnu odgovornost informirati se o podrijetlu djece s kojom rade.

Stoga je uloga učitelja ključna. Učitelji utječu na klimu u učionici i odnose koji se unutar nje uspostavljaju. Osobnost i profesionalnost nastavnika su važni, oni moraju biti svjesni vlastitih uvjerenja i vrijednosti te kako su oni povezani s njihovom profesionalnom ulogom. Učitelji također moraju biti svjesni bilo kakve pristranosti koju mogu imati prema određenim uvjerenjima ili kulturama i nastojati zauzeti nepristran stav u učionici.

Dobre vještine facilitacije i moderiranja bitan su dio interkulturalnog obrazovanja. Ako učitelj preuzme previše direktivnu ulogu, to može obespraviti djecu; mogu se oslanjati na učiteljeve argumente umjesto pokušati razviti vlastitu autonomiju ili kritičnost. To također može obeshrabriti neku djecu od sudjelovanja. U ulozi facilitatora, uloga nastavnika često je uloga "nepristranog predsjedavajućeg", koji osigurava da su sva gledišta zastupljena pošteno i s uvažavanjem. Učitelj može objasniti niz gledišta bez iznošenja vlastitih. U svojoj ulozi voditelja, učitelji trebaju pokušati osigurati da dijalogom ne dominiraju samopouzdanija i razgovjetnija djeca kako bi oni koji su manje sposobni ili manje voljni izraziti se u grupnom kontekstu također mogli imati svoj glas (Jackson, 2014.).

Istraživanje je pokazalo pozitivan učinak vođene rasprave i dijaloga u učionici na djetetovo učenje i postignuća (Deakin Crick, 2005.). Ovaj pristup suradničkog učenja osnažuje djecu i može dovesti do povećanog samopouzdanja i autonomije. Učinkovito omogućavanje rasprave i dijaloga također poboljšava učenje, motivaciju i angažman. Povećana svijest o pogledima i stvarnosti drugih ljudi potiče djecu da promišljaju o vlastitim osobnim uvjerenjima i iskustvima te mogu razviti empatiju i razumijevanje u razredu

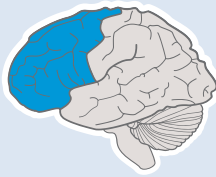
STUP 2

PRISTUPI PODUČAVANJU I UČENJU

UNIVERZALNI DIZAJN ZA UČENJE

Univerzalni dizajn za učenje (UDL) je okvir usmjeren na učenika koji naglašava pristupačnost, suradnju i zajednicu čime se učinkovitije zadovoljavaju sve potrebe učenika.

Smjernice za UDL temelje se na ideji da ne postoji tipični učenik i da sva djeca uče drugačije. Kako bismo osigurali da su sva djeca uključena u nastavu i imaju priliku učiti, moramo uvesti veću fleksibilnost u naše pristupe poučavanju i učenju. UDL smjernice temelje se na tri temeljna načela:

Multiple Means of Engagement	Multiple Means of Representation	Multiple Means of Action/Expression
<p>Stimulate motivation and sustained enthusiasm for learning by promoting various ways of engaging with material.</p> 	<p>Present information and content in a variety of ways to support understanding by students with different learning styles/abilities.</p> 	<p>Offer options for students to demonstrate their learning in various ways (e.g. allow choice of assessment type).</p>

Preuzeto s : <https://udlguidelines.cast.org/>

**UDL
SMJERNICE**

UDL smjernicama se može pristupiti na <https://udlguidelines.cast.org/>
U nastavku je pregled temeljnih poruka smjernica:

Universal Design for Learning Guidelines

	<p>Provide multiple means of Engagement →</p> <p>Affective Networks The "WHY" of learning</p> 	<p>Provide multiple means of Representation →</p> <p>Recognition Networks The "WHAT" of learning</p> 	<p>Provide multiple means of Action & Expression →</p> <p>Strategic Networks The "HOW" of learning</p>
Access	<p>Provide options for Recruiting Interest (7) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Optimize individual choice and autonomy (7.1) > Optimize relevance, value, and authenticity (7.2) > Minimize threats and distractions (7.3) > 	<p>Provide options for Perception (1) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Offer ways of customizing the display of information (1.1) > Offer alternatives for auditory information (1.2) > Offer alternatives for visual information (1.3) > 	<p>Provide options for Physical Action (4) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Vary the methods for response and navigation (4.1) > Optimize access to tools and assistive technologies (4.2) >
Build	<p>Provide options for Sustaining Effort & Persistence (8) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Heighten salience of goals and objectives (8.1) > Vary demands and resources to optimize challenge (8.2) > Foster collaboration and community (8.3) > Increase mastery-oriented feedback (8.4) > 	<p>Provide options for Language & Symbols (2) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Clarify vocabulary and symbols (2.1) > Clarify syntax and structure (2.2) > Support decoding of text, mathematical notation, and symbols (2.3) > Promote understanding across languages (2.4) > Illustrate through multiple media (2.5) > 	<p>Provide options for Expression & Communication (5) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Use multiple media for communication (5.1) > Use multiple tools for construction and composition (5.2) > Build fluencies with graduated levels of support for practice and performance (5.3) >
Internalize	<p>Provide options for Self Regulation (9) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Promote expectations and beliefs that optimize motivation (9.1) > Facilitate personal coping skills and strategies (9.2) > Develop self-assessment and reflection (9.3) > 	<p>Provide options for Comprehension (3) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Activate or supply background knowledge (3.1) > Highlight patterns, critical features, big ideas, and relationships (3.2) > Guide information processing and visualization (3.3) > Maximize transfer and generalization (3.4) > 	<p>Provide options for Executive Functions (6) →</p> <ul style="list-style-type: none"> Guide appropriate goal-setting (6.1) > Support planning and strategy development (6.2) > Facilitate managing information and resources (6.3) > Enhance capacity for monitoring progress (6.4) >
Goal	<p>Expert Learners who are...</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="background-color: #2e8b57; color: white; padding: 5px; border-radius: 5px;">Purposeful & Motivated</div> <div style="background-color: #483d8b; color: white; padding: 5px; border-radius: 5px;">Resourceful & Knowledgeable</div> <div style="background-color: #0070c0; color: white; padding: 5px; border-radius: 5px;">Strategic & Goal-Directed</div> </div>		

Taken from <https://udlguidelines.cast.org/>

UPOTREBA UDL U RAZREDU

Slijede primjeri kako primijeniti UDL u učionici.

Omogućite više načina angažmana

Preuzeto sa: www.understood.org/articles/en/understanding-universal-design-for-learning

Kako mogu angažirati svu djecu u svom razredu?	Primjeri:
<ul style="list-style-type: none"> • Na koje načine djeci dajem izbor i autonomiju? • Kako činim učenje relevantnim za potrebe i želje djece? • Na koji način moj razred prihvaća i podržava svu djecu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Anketirajte djecu o njihovim interesima, snagama i potrebama. Primijenite njihove povratne informacije u lekcije. • Koristite izborne izbornike za rad prema ciljevima. • Navedite ciljeve učenja jasno i na način koji se djeci čini relevantnim.

Omogućite više načina predstavljanja

Preuzeto sa: www.understood.org/articles/en/understanding-universal-design-for-learning

Kako mogu prezentirati informacije na načine koji dopiru do svih učenika?	Primjeri:
<ul style="list-style-type: none"> • Jesam li razmotrio/la mogućnosti prikaza ispisanog teksta, slika i grafikona? • Koje mogućnosti nudim djeci kojoj je potrebna podrška u bavljenju tekstovima i/ili slušnim učenjem? 	<ul style="list-style-type: none"> • Olakšati djeci prilagođavanje veličine fonta i boja pozadine pomoću tehnologije. • Pružite opcije za interakciju s tekstovima, kao što je pretvaranje teksta u govor, upotrebom audio-knjige ili partnerskog čitanja.

Pružite višestruka sredstva djelovanja i izražavanja

Preuzeto sa: www.understood.org/articles/en/understanding-universal-design-for-learning

Kako djeci mogu ponuditi svrhovite mogućnosti da pokažu što znaju?	Primjeri:
<ul style="list-style-type: none"> • Kada mogu pružiti fleksibilnost s vremenom i tempom? • Jesam li razmotrio metode osim zadataka s papirom i olovkom za djecu da pokažu što znaju? • Omogućujem li djeci pristup pomoćnoj tehnologiji (AT)? 	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurajte kalendare i popise za provjeru kako biste pomogli djeci da prate pod-zadatke za postizanje cilja učenja. • Omogućite djeci da pokažu što znaju kroz različite formate, kao što su poster prezentacije ili grafički organizator. • Omogućite djeci pristup uobičajenom AT-u, kao što je govor u tekst i tekst u govor.

UKLJUČIVANJE INTEGRIRANOG UČENJA SADRŽAJA I JEZIKA (CLIL)

Integrirano učenje sadržaja i jezika (CLIL) je pedagoški pristup prema kojem se poučavanje i učenje materije i jezika odvija putem dodatnog jezika (Coyle, Hood i Marsh, 2010., str. 1). Isti je fokus i na sadržaj i na jezik. CLIL omogućuje podučavanje predmeta kurikuluma ili aspekata takvih predmeta putem drugog jezika koji nije glavni jezik nastave u školi. CLIL je prepoznat kao uspješan pristup podučavanju i učenju jezika u Europi i svijetu. Istraživanje pokazuje da je učenje jezika učinkovitije kada se kombinira s učenjem sadržaja u drugim predmetnim područjima (Irsko nacionalno vijeće za nastavni plan i program i ocjenjivanje, 2019.). CLIL poboljšava dječje jezično znanje i omogućuje učenicima da se susreću s jezikom u kontekstu i da ga koriste za istinsku komunikaciju. Naglasak je na učenju sadržaja predmeta, a ne na gramatičkoj točnosti ciljnog jezika. CLIL se preklapa s učenjem osmišljenim kroz aktivnosti (ADL) i temeljnom pedagogijom „učenja/poučavanja prema dizajnu” (Sterman, 2015.).

Kako je CLIL ugrađen u SIDiT

CLIL može ponuditi fleksibilnost i priliku da se osigura fokusiraniji pristup učenju jezika i poučavanju u školama. Scenariji lekcija koje je razvio SIDiT imaju za cilj olakšati CLIL putem:

- Pozivanja na korištenje više jezika u scenarijima lekcija koji proširuju izloženost djece.
- Jačanja učenikovog razvoja kognitivnih i kreativnih kompetencija višeg reda;
- Korištenja i integracije prilika za učenje jezika i učenje sadržaja izvan scenarija lekcije;
- Povećanja pedagoškog repertoara svih nastavnika koji preuzimaju metodologiju SIDiT-a i scenarije nastave;
- Promicanja prednosti višejezičnosti, uključujući meta-jezičnu svijest.

Prednosti CLIL-a kroz SIDiT

SIDiT metodologija i scenariji lekcija nadaju se poboljšati CLIL na sljedeće načine:

- Korištenje scenarija lekcije kroz CLIL pristup promicat će motivaciju i znanje o jeziku i predmetu;
- Scenariji lekcija uključit će djecu u kognitivne vještine kao što su više razine i kritičko mišljenje;
- Metodologija i scenariji lekcija potkrijepljeni su teorijama koje podržavaju kulturnu svijest i CLIL pristup;
- Učiteljima se nudi prilika unaprijediti znanje o interkulturalnom obrazovanju i povećati mogućnosti unutar CLIL pristupa;
- Također će pružiti više prilika za nastavnike da surađuju s nastavnicima iz drugih okruženja;
- Povećat će mogućnosti za djecu da govore drugim jezicima.

UČENJE TEMELJENO NA DIZAJNU (DBL)

Učenje temeljeno na dizajnu (eng. design-based learning, skraćeno DBL) je pristup koji se temelji na projektu u kojem djeca aktivno sudjeluju u nastavi dok osmišljavaju svoj rad. Ključna značajka DBL-a kroz SIDiT je uključivanje djece u složene procese istraživanja i dizajniranja gdje moraju istraživati i kritički procijeniti određene teme. SIDiT ima za cilj omogućiti proces ispitivanja putem DBL-a tražeći od djece da provode procese dizajna koji se sastoje od projektnog rada i ePortfelja u nizu različitih tehnoloških medija kao što su podcasti, video i audio zapisi. Takvi će zadaci poboljšati vještine rješavanja problema i potaknuti djecu da prihvate fleksibilnost koja dolazi s osmišljavanjem projekta. Suradnja i timski rad također su vitalni elementi i oni su vidljivi u svim scenarijima lekcija u kojima djeca imaju priliku surađivati s vršnjacima.

Prednosti DBL-a u SIDiT metodologiji i scenarijima lekcija uključuju:

- Jačanje samopouzdanja;
- Bolje prihvaćanje pogrešaka;
- Razvijanje interesa djece za temu predmeta;
- Suradnja s vršnjacima u projektnom radu;
- Vršnjačko učenje;
- Istraživačke aktivnosti;
- Pобољшanje komunikacije.

Scenariji lekcija djeci pružaju priliku za obradu izazovnih sadržaja kako bi produbili i pročistili svoje razumijevanje nove teme kao što su identitet, uvjerenja, kulturološka svijest i dječja prava.

PROJEKTNI RAD

Rad na projektu ima za cilj proširiti se izvan učionice kako bi se unaprijedilo obrazovanje i povećale mogućnosti za djecu da rade na zajedničkom cilju u grupama. SIDiT pruža priliku djeci da se uključe u suradničke projekte u kojima razvijaju vještine učenja i razmišljanja.

SIDiT razvija ključne kompetencije projektnog rada kroz:

1. Scenariji lekcija imaju niz aktivnosti koje će djeca istraživati;
2. Djeca će razviti projekte oko tema radeći na taj način u parovima, malim grupama ili s cijelim razredom. Time se pružaju mogućnosti za suradničko učenje;
3. Rad će biti motivirajući za djecu i unaprijediti vještine kao što su timski rad, komunikacija, organiziranost, rješavanje problema i samopouzdanje;
4. Projekti se mogu razvijati u nizu različitih medija kao što su podcasti, Microsoft Word dokumenti, kolaži, video zapisi, audio datoteke itd.;
5. Djeca će se družiti s vršnjacima u razredu, kao i s vršnjacima iz drugih škola u drugim zemljama;
6. Rad na projektu bit će tema razgovora vršnjaka, školske zajednice i obitelji.

ePORTFELJI

Po završetku osam scenarija lekcija, razredi se potiču na rad na projektu koji se temelji na lekcijama. Učitelji i djeca zabilježit će svoje učenje putem medija poput crteža, fotografija, reflektivnih dnevnika, videa, podcasta, padleta, blogova itd. kako bi stvorili ePortfolio. Djeca odlučuju o naslovu svog projekta i koje će elemente iz scenarija lekcije koristiti. Projekt se može učitati na internetsku platformu čime se stvara ePortfolio i može se virtualno dijeliti sa školama u drugim zemljama.

ePortfelji će djeci pružiti priliku da prikupe svoje radove i omogućiti im da razmisle o svom učenju o određenim temama u scenarijima lekcija. ePortfolio prilagođava djecu prikupljanju informacija koje se odnose na ono što su naučili i korištenju tih informacija za poboljšanje vještina kritičkog razmišljanja i poticanje razgovora o određenoj temi.

Prijedlozi za online platforme ePortfelja

1. Zoom
2. Microsoft Teams
3. Blackboard
4. Moodle
5. Email
6. Video
7. Fotografije u Dropbox-u
8. Google Drive
9. Zvučne snimke
10. Seesaw
11. Google – Docs / Jam board
12. Školski blog
13. Školska web stranica
14. Flickr
15. Story boarding
16. Book creator

STUP 3

PRIPREMA ZA INKLUZIVNU PRAKSU

Uvod

Inkluzivno obrazovanje koje je osjetljivo na različito podrijetlo djece u smislu kulture, jezika i uvjerenja zahtijeva samorefleksiju i pripremu. Razmatranje praksi poučavanja i učenja uključuje razmatranje materijala i resursa za poučavanje i učenje. Ovaj odjeljak sadrži brojne pripremne zadatke koji će pomoći učiteljima, djeci i široj školskoj zajednici da se pripreme za autentično i cjelovito inkluzivno obrazovanje.

Pripremni zadatak 1: Dogovaranje temeljnih vrijednosti u učionici

Kako bi se uspostavilo sigurno učioničko okruženje u kojem se može iskreno i s poštovanjem raspravljati o teškim temama oko identiteta, uvjerenja i vrijednosti, važno je uspostaviti skup vodećih načela ili osnovnih pravila kojih se treba pridržavati. Alternativno, u inkluzivnijoj terminologiji, važno je dogovoriti niz temeljnih vrijednosti koje bi svi trebali poštovati tijekom izvođenja lekcija i tijekom školskog dana (vidi Stup 2 ovog priručnika).

Pripremni zadatak 2: Temelji refleksivnog učenja

Svako dijete treba biti opremljeno bilježnicom. Prva stranica ove bilježnice trebala bi sadržavati temeljne vrijednosti dogovorene unutar razreda. Djeca će nakon svakog pripremnog zadatka i scenarija sata u ovu bilježnicu pisati svoja razmišljanja. Djeca će biti pozvana nadodati svoja razmišljanja o inkluziji i različitosti nakon što provedba priručnika započne. Bilježnice će pomoći djeci pratiti vlastiti osobni rast i razvoj i omogućit će učitelju da prati njihova razmišljanja i osjećaje u vezi s temama koje su obrađene u priručniku te će zauzvrat potaknuti refleksivno poučavanje i učenje.

Pripremni zadatak 3: Kutija za razmišljanje/osjećanje

Razred bi trebao surađivati u izradi kutije u sklopu koje djeca mogu izraziti, anonimno, sve osjećaje, pozitivne ili negativne, koje mogu doživjeti tijekom scenarija lekcije. Kutija bi se mogla uvesti kao dio uvodne lekcije o toleranciji, aktivnom slušanju i empatiji. Kutija treba biti zatvorena samo s malim otvorom za ubacivanje bilješki. Učitelj bi trebao modelirati povremeno unoseći vlastite bilješke u kutiju. Na kraju svakog tjedna učitelj bi trebao provjeriti bilješke i osmisliti uvod za raspravu za naredni tjedan kako bi se pozabavio osjećajima ili temama iz okvira.

Pripremni zadatak 4:
Obiteljski zid

Kao priprema za opuštanje djece u razgovoru o svojim identitetima, kulturama, uvjerenjima i podrijetlu, može pomoći i postavljanje scene stvaranjem obiteljskog zida u učionici. Razred može izabrati kako će ovaj obiteljski zid biti kreiran dodavanjem fotografija, crteža, slika, riječi ili bilo kojeg drugog medija koji žele koristiti za predstavljanje svoje obitelji. Ovaj bi zadatak trebao biti vrlo fleksibilan u smislu onoga što se od djece traži da pridonese zidu.

Pripremni zadatak 5:
**Raznovrsni i
višejezični nastavni
materijali**

Budući da je školsko okruženje za učenje, uključujući školsku knjižnicu, pripremljeno za SIDiT, važno je razmisliti o tome kako se mogu stvoriti različiti nastavni materijali uz primjenu priručnika. Na primjer, ako školska knjižnica ne sadrži raznolike ili dvojezične/višejezične knjige, poučavanje i učenje mogu se koristiti za izradu takvih knjiga. Slično tome, aktivnosti kao što je obiteljsko stablo mogu se provoditi kako bi se stvorili kulturno raznoliki i uključivi materijali. Djeca se mogu uključiti u izradu raznolikijih i inkluzivnijih postera, što zauzvrat potiče razmišljanje o porukama uključivanja, isključivanja i diskriminacije te također olakšava osnaživanje, kritičko razmišljanje i rješavanje problema. Od nastavnika bi se moglo tražiti da kao pripremni zadatak procijene sve vizualne reprezentacije i nastavne materijale u školi kako bi utvrdili koliko dobro smatraju da su svi predstavljeni u takvim materijalima.

Upute za pripremu kulturno raznolikog i uključivog okruženja za učenje

Okruženje za učenje			
	Da	Ne	Bilješke učitelja
Prostor za učenje koji se čini "sigurnim" za djecu da dijele osobne priče i raspravljaju o osjetljivim temama			
Prostor u kojem djeca osjećaju da pripadaju			
<p>Vizualno predstavljanje u knjigama, posterima, slikama i porukama...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jesu li pripadnici manjinske skupine afirmirani u pozitivnom smislu svog identiteta? - Postoji li metoda za provjeru prikladnosti slika i poruka sadržanih u školskim udžbenicima i drugim izvorima? <p>(Nacionalno vijeće za nastavni plan i program i ocjenjivanje, Irska, 2005., str. 33)</p>			
<p>Različite knjige koje predstavljaju, uključujući, ali ne ograničavajući se na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Različito kulturno/rasno podrijetlo - Različite narodne priče i tradicije - Različite tipove obitelji i kontekste - Različite vjerske pozadine i uvjerenja - Život u različitim zemljama - Različite fizičke sposobnosti - Različite intelektualne sposobnosti - Osporavanje rodni stereotipa - Različite jezike 			
<p>Vizualni prikaz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ako se posteri ili slike koriste u učionici ili školi, oni bi trebali predstavljati identitete i pozadinu djece u razredu/školi - Kod korištenja udžbenika, oni bi trebali biti raznoliki u slikovnom i vizualnom prikazu 			
<p>Jezični resursi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dvojezične/višejezične knjige, koje predstavljaju jezik nastave i prve jezike djece - Čitanke na prvim jezicima djece - Gdje god postoji tiskani natpis u okruženju za učenje (naljepnice, znakovi itd.), trebao bi biti označen na prvom jeziku djeteta 			

Matematički resursi

	Da	Ne	Bilješke učitelja
Raznolikost konkretnih objekata Primjeri uključuju: - Kocke - 2-D i 3-D oblici - Dienesovi blokovi - Novac (različite valute) - Satovi - Kalendar s prikazom praznika i slavlja djece u razredu			
Dvojezični/višejezični prijevodi matematičkih pojmova			
Matematičke priče prilagođene kulturi			

Podučavanje i učenje

	Da	Ne	Bilješke učitelja
Demokratske vrijednosti koje podupiru poučavanje i učenje (npr. djecu treba pozvati da podijele ideje i prijedloge za poučavanje i učenje)			
Učenje usmjereno na dijete – u poučavanju i učenju uzimaju se u obzir dječji interesi, potrebe i dispozicije			
Djecu se potiče da daju povratne informacije o metodama podučavanja i učenja			
Učitelji prilikom planiranja uzimaju u obzir kulturno, jezično i vjersko podrijetlo djece			

Suradnja s roditeljima

	Da	Ne	Bilješke učitelja
Etika škole je uključiva i potiče upis djece iz različitih sredina			
Školska zajednica cijeni svaki angažman roditelja			
Sa svim roditeljima postoji česta i pozitivna komunikacija			
Roditelji su pozvani da doprinesu nastavi i učenju			
Škola prenosi učenje djece roditeljima			
Škola aktivno radi na izgradnji pozitivnih odnosa s obiteljima			
Škola aktivno radi na izgradnji pozitivnih odnosa sa zajednicama			

OBLIKOVANJE SCENARIJA LEKCIJE

Teorije o kojima se govori u ovom priručniku pružaju čvrstu osnovu po kojoj se oblikuju scenariji lekcija. Svaki scenarij lekcije ima za cilj pružiti motivaciju, zanimljivost i zabavu za djecu u razredu. Sljedeći predložak može se koristiti za osmišljavanje lekcija.

PRIJEDLOG SCENARIJA LEKCIJE

Naslov ...	
Svrha: ... Ovo je široki pregled lekcije ...	Primjeri: (dodajte svoje ili upotrijebite ove primjere) <ul style="list-style-type: none"> • Ova lekcija će poboljšati / potaknuti / podržati / omogućiti / ispitati učenje djece u... • Poticati pozitivne stavove u učenju i razviti uvažavanje... • Razviti samopouzdanje i kompetenciju u/za... • Stvoriti, poticati i održavati interes djece za... • Razviti sposobnost jasnoće razmišljanja kroz/o... • Ojačati kognitivne sposobnosti kroz... • Povećati emocionalni i maštoviti rast kroz...
Ciljevi: ... konkretniji prikaz onoga što će se postići	Primjeri: (dodajte svoje ili upotrijebite ove primjere) <ul style="list-style-type: none"> • Definirati... • Identificirati .... • Kreirati.... • Predvidjeti ..... • Povezati njihovo znanje o ... s ... • Rezimirati... • Upotrijebiti...
Resursi: ... svi materijali koje ćete koristiti za nastavu	Primjeri: (dodajte svoje ili upotrijebite ove primjere) Knjige, papiri, kemijske olovke, bojice, novinski isjecci...
Područja znanja: ... na koje se druge predmete ova lekcija odnosi	Primjeri: (dodajte svoje ili upotrijebite ove primjere) Usmeni izričaj, čitanje, pisanje, geografija, povijest, matematika, vjeronauk...
Transverzalne kompetencije: Transverzalne kompetencije učenika koje se poticati I razvijati kroz lekciju	Primjeri (dodajte svoje ili upotrijebite ove primjere) <ul style="list-style-type: none"> • Digitalne i medijske vještine: informacijska pismenost, komunikacija i surađivanje, stvaranje digitalnog sadržaja... • Poduzetničke vještine: kreativnost, procjena ideja, samosvijest, motivacija i ustrajnost, rješavanje problema, osobna odgovornost, društvena odgovornost, znatiželja, komunikacija, suradnja...

<p>Preduvjeti: ...kakvo prethodno relevantno znanje učenici imaju kako bi se osiguralo da se mogu uključiti u lekciju i aktivnosti.</p>	<p>Primjeri: (dodajte svoje ili upotrijebite ove primjere)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sposobnost čitanja • Sposobnost pisanja • Jezik / ključne riječi • Razumijevanje nečega... • Shvaćanje pojmova... • Ključne vještine • Sposobnost rješavanja problema...
<p>Razvoj lekcije</p>	<p>Uvod Koristite ovaj odjeljak kako biste opisali kako učenicima predstaviti temu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opišite kako potaknuti interes učenika • Predstavite ključne riječi i aktivnost(i) za zagrijavanje • Razmislite o tome kako će se aktivirati vještine učenika i njihovo predznanje • Opišite raspored učenika u razredu (organizacija učionice i prostorne potrebe) • Opišite učenicima što će lekcija propitivati i koji će biti glavni koraci
	<p>Razvoj Upotrijebite ovu sekciju kako biste opisati glavne aktivnosti u koje će učenici biti uključeni u sklopu ove lekcije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ovdje ćete u natuknicama opisati redosljed koraka, s detaljima kako će se lekcija nastaviti od uvoda • Opišite organizaciju razreda u svakoj fazi: individualni rad (IR), rad u paru (RP) i grupni rad (GR) • Provedite učenike kroz ključne faze lekcije: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Faza 1: objasnite koncept ▶ Faza 2: potaknite razgovor, raspravu i rješavanje problema vezanih za temu ▶ Faza 3: kako djeca uče ovu temu • Razmislite kako se održati interes i pozornost djece
	<p>Zaključak Ovaj odjeljak će opisati kako će nastavnik/ca ponoviti nastavne točke lekcije i privesti lekciju kraju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ključne točke učenja bile su... • Opišite aktivnost(i) kojima ćete zaokružiti priču o principima i pojmovima koje ste razmatrali tijekom lekcije • Samostalan rad u razredu: neka djeca odaberu željeni način rada (grupni ili samostalni rad) i/ili temu <p>Primjeri: napraviti pismenu procjenu ili prezentaciju, napisati novinski članak, dizajnirati naslovnice knjige, napisati pjesmu / rimu, osmisliti igru itd.</p>

Razvoj lekcije	<p>Nakon lekcije Ovdje navedite sve informacije potrebne za izradu e-Portfelja. E-Portfelj je mapa radova koji su nastali tijekom lekcija – slike, blog tekstovi, podcasti, videoisječci itd. – koji će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.</p>
	<p>Revizija, refleksija ili proširenje predmeta na druga područja Razmislite o lekciji i identificirajte njene ključne točke pa odredite kako se ova lekcija može uklopiti u druga predmetna područja.</p>
Komentari	<p>U ovome prostoru možete dopisati komentare (prije i/ili nakon izvođenja lekcije u učionici), uključujući potencijalne modifikacije, izazove, prepreke, ili bilo što drugo vezano za lekciju.</p>

Popis referenci

- Amanti, C., Moll, L.C., & González, N. (2005). *Funds of knowledge*. Taylor and Francis
- Barrett, M., Byram, M., Lázár, I., Mompoin-Gaillard, P. & Philippou, S. (2013). *Developing intercultural competence through education*. Council of Europe.
- Conteh, J. (2018). Opening potential for EAL learners. In B. Skinner & B. O'Toole (Eds.). *Minority language pupils and the curriculum: Closing the achievement gap*. University of Ulster, Coleraine and Marino Institute of Education, E-book.
- Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and language integrated learning*. Cambridge University Press.
- Cummins, J. (2000). *Language, power, and pedagogy: Bilingual children in the crossfire*. Multilingual Matters.
- Cummins, J. (2001). *Negotiating identities: education for empowerment in a diverse society*. 2nd ed. California Association for Bilingual Education.
- Cummins, J. (2014). Language and identity in multilingual schools: Constructing evidence-based instructional policies. In D. Little, C. Leung, & P. Van Avermaet. (Eds.). *Managing diversity in education: Languages, policies, pedagogies* (pp. 3-26). Multilingual Matters.
- DCYA (2016). *Diversity, Equality and Inclusion Charter and Guidelines for Early Childhood Care and Education*. Stationary Office.
- Deakin Crick, R. (2005). 'Citizenship education and the provision of schooling: a systematic review of evidence', in *International Journal of Citizenship and Teacher Education*, 1(2), 56-75.
- Derman-Sparks, L. & the A.B.C. Task Force (1989). *Anti-Bias Curriculum: Tools for Empowering Young Children*. National Association for the Education of Young Children (NAEYC).
- Gay, G. (2010). *Culturally Responsive Teaching: Theory, Research and Practice*. Teachers' College Press.
- Greer, B., Mukhopadhyay, S., Powerll, A.B. & Nelson-Barber, S. (2009). *Culturally Responsive Mathematics Education*. Routledge.
- Jackson, R. (2014). *Signposts: policy and practice for teaching about religions and non-religious world views in intercultural education*. Council of Europe.
- Kiely, J., O'Toole, L., Haals Brosnan, M., O'Brien, E.Z., O'Keeffe, C., and Dunne, C. (2019). *Parental Involvement in Children's Primary Education*. National Parents Council and Marino Institute of Education, Ireland.
- Kirwan, D. (2014). From English language support to plurilingual awareness. In D. Little, C. Leung, & P. Van Avermaet. (Eds.). *Managing diversity in education: Languages, policies, pedagogies* (pp. 189-203). Multilingual Matters.
- Kirwan, D. (2018). Creating a plurilingual whole-school environment to support pupils' learning. In B. Skinner & B. O'Toole (Eds.). *Minority language pupils and the curriculum: Closing the achievement gap*. University of Ulster, Coleraine and Marino Institute of Education, E-book.
- Malone, T., O'Toole, B. & Mullally, A. (2020). The 'Family Project': Investigating multi-belief peer learning in two Irish primary schools. *British Journal of Religious Education*, 43(4). 376 - 388.
- McCowan, T. (2013). *Education as a human right: Principles for a universal entitlement to learning*. Bloomsbury Academic.
- O'Toole, B. (2020). 'Unlearning' in global justice education. In B. O'Toole, E. Joseph & D. Nyaluke (Eds.). *Challenging perceptions of Africa in schools: Critical approaches to global justice education*. Routledge.
- O'Toole, B., Joseph, E. & Nyaluke, D. (2020). (Eds.). *Challenging perceptions of Africa in schools: Critical approaches to global justice education*. Routledge.
- Sierens, S. & Van Avermaet, P. (2014). Language diversity in education: Evolving from multilingual education to functional multilingual learning. In D. Little, C. Leung, & P. Van Avermaet. (Eds.). *Managing diversity in education: Languages, policies, pedagogies* (pp. 204-222). Multilingual Matters.
- Sobel, D. M., & Taylor, S. V. (2011). *Culturally Responsive Pedagogy: Teaching Like Our Students' Lives Matter*. Brill.
- Tan, K. H. (2004). Does children self-assessment empower or discipline children?. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 29 (6), 651-662, DOI: 10.1080/0260293042000227209
- United Nations (1989). *United Nations Convention on the Rights of the Child*. UN Geneva.
- Van Avermaet, P. (2018). Working towards a multilingual social interaction learning model. In B. Skinner & B. O'Toole (Eds.). *Minority language pupils and the curriculum: Closing the achievement gap*. University of Ulster, Coleraine and Marino Institute of Education, E-book.

III.

RADNI MATERIJALI:
SCENARIJI LEKCIJA

Scenariji Lekcija

Scenariji Lekcija

1. NIZ A: IDENTITET I PRIPADNOST

a) LEKCIJA 1: Projekt 'ME BOX'	37
b) LEKCIJA 2: Individualni i grupni identitet	40
c) LEKCIJA 3: Ja i širi svijet.....	43
d) LEKCIJA 4: Što je rod?.....	46
e) LEKCIJA 5: Vršnjački pritisak	49

2. NIZ B: RELIGIJA I VJEROVANJA

a) LEKCIJA 6: Važna mjesta	56
b) LEKCIJA 7: Vjerski dijalog.....	59
c) LEKCIJA 8: Kreiranje prirodne mandale.....	62

3. NIZ C: DRUŠTVENA PRAVDA

a) LEKCIJA 9: Učenje o pravima djece	66
b) LEKCIJA 10: Škola bez nasilnika	69
c) LEKCIJA 11: Raspodjela hrane	73
d) LEKCIJA 12: Predana umjetnost.....	76

4. NIZ D: KULTURNO ODGOVARAJUĆA MATEMATIKA

a) LEKCIJA 13: Podučavanje pozitivnih i negativnih brojeva koristeći učenikovu osobnu povijest matematike	80
b) LEKCIJA 14: Korištenje Vennovih dijagrama za promicanje kulturne svijesti i razumijevanja.....	83
c) LEKCIJA 15: Bacanje hrane.....	86

Niz *a*

IDENTITET I PRIPADNOST

LEKCIJA 1

Naslov : Projekt “ME BOX”

Niz : Identitet i pripadnost

Svrha	Razviti svijest o kulturnim razlikama i sličnostima i izgradnji kulturnog identiteta u cilju promicanja interkulturalne kompetencije i poštovanja.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istražiti konstrukcije kulturnog identiteta 2. Identificirati aspekte vlastite kulture 3. Zastupati kulturni identitet 4. Razviti vokabular za razmišljanje o kulturnim razlikama s poštovanjem
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju • Karton • Umjetnički materijali poput boja i flomastera • Dječji vlastiti artefakti iz kuće
Područje	Društvenenauke društvene znanosti
Digitalne i medijske vještine	Upotreba digitalne komunikacije i suradnje zahtijeva od učenika korištenje različitih softvera za predstavljanje svojih ideja odgovorno za komunikaciju, suradnju i građansko sudjelovanje.
Poduzetničke vještine	lekcija potiče samosvijest i samoučinkovitost, vrednovanje ideja, učenje kroz iskustvo, komunikaciju, suočavanje s dvosmislenošću i neizvjesnošću, preuzimanje inicijative.
Preduvjeti / zahtjevi:	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Studenti trebaju biti upoznati s artefaktima i simboličkom prikaznom vrijednošću predmeta.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici trebaju imati znanje o vlastitoj kulturi i moći izraziti karakteristike te kulture.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute i biti u stanju formulirati kratke usmene ili pisane rečenice i pitanja.</p>

Uvod

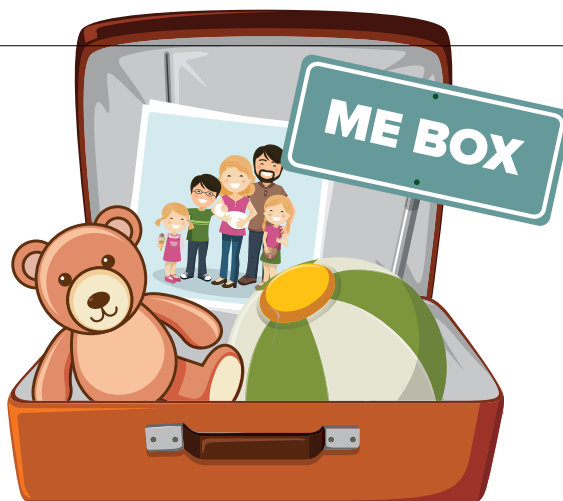
- Uvedite pojam kulture i kulturnog identiteta te zajedno s učenicima istražite kako se kulture mogu predstavljati.
- Dopustite učenicima da provedu neko vrijeme pojedinačno razmišljajući o tome što predstavlja njihovu kulturu. Da biste olakšali ovaj proces, učenicima možete dati prijenosna računala/ipade/tablete koji im mogu pomoći u istraživanju.
- Učenici trebaju napraviti popis ovoga, digitalno ili na papiru. U ovom trenutku bilo bi dobro ponovno okupiti djecu, razgovarati i usporediti popise.
- Uputite učenike da naprave kartonsku kutiju srednje veličine ili im dajte kutije.
- Objasnite da će koristiti i ukrasiti kutije, tako da kutije predstavljaju njihov kulturni identitet. Neka učenici sami odluče kako će njihove kutije biti ukrašene. Da bi to učinili, trebaju koristiti nešto što o kulturi/području iz kojeg dolaze znaju mnogi ljudi, npr. državna zastava, putovnica, poznata hrana itd.
- Uputite učenike da kod kuće pronađu kulturne artefakte/predmete, tj. nešto što predstavlja:
  - ▶ materinji jezik/jezici učenika
  - ▶ Nacionalnost ili etnička skupina učenika
  - ▶ Učenikova religija ili uvjerenja
  - ▶ Obitelj učenika
  - ▶ Učenikova dominantna sjećanja iz djetinjstva
- Dajte učenicima tjedan dana da to učine, tj. lekcija može započeti u ponedjeljak, a učenici donesu artefakte u petak Ili lekcija može započeti u petak, a djeca donesu predmete u ponedjeljak ili utorak.
- Zamolite svakog učenika da fotografira svaku stavku za sljedeće korake lekcije.

Razvoj lekcije

- Učenici će staviti svoje predmete u 'ME BOX' za kulturne artefakte, a koje su ukrasili u prvom dijelu lekcije.
- Podijelite učenike u grupe od po troje. Svaki će učenik predstaviti ostatku grupe kulturne artefakte sastavljene u 'ME BOX'.
- Držite se što dalje od razgovora i slušajte samo s udaljenosti. Obavezno podsjetite učenike na sigurne razgovore pune poštovanja. Važno je poduprijeti potencijalne osjećaje nervoze ili tjeskobe učenika pri dijeljenju svojih kutija s vršnjacima: "U redu je osjećati se nervozno, tvoji će te vršnjaci poštovati i biti zainteresirani za tvoju kutiju."
- Okupite razred i zamolite učenike iz svih grupa da podijele što su naučili o međusobnom kulturnom identitetu. Zamolite ih da opišu kako je bilo podijeliti svoju kutiju s vršnjacima.
- Sažmite glavna saznanja, stavljajući naglasak na potvrđivanje učenikovih osjećaja i razmišljanja o dijeljenju svoje kutije te naglašavajući potrebu za znatiželjom i poštovanjem.

<p>Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zamolite učenike da iskoriste fotografije artefakata u svojoj kutiji kako bi stvorili digitalnu verziju 'ME BOX-a' koju mogu predstaviti razredu. Učenici mogu slobodno koristiti PowerPoint prezentaciju, Padlet stranicu ili slično. Uz svaku fotografiju učenici mogu objasniti što su uključili i zašto te također kako su se osjećali dijeleći ovaj aspekt svoje kutije sa vršnjacima. • To se zatim također može predstaviti ako se razred odluči udružiti s drugim razredom kako bi podijelili svoje digitalne 'ME BOXES'. • Skupite digitalne 'ME BOXES' u središnju mapu za prijenos u E-portfolio. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.
<p>Daljnje aktivnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 'ME BOX' se može koristiti tijekom cijele godine i dodati više predmeta koji predstavljaju druge aspekte identiteta ili kulture. Kutija se također može koristiti za neke od scenarija lekcija (matematika koja odgovara kulturi, dječja prava, religija, rituali). Na primjer, kada se raspravlja o različitim pravima, učenici mogu dodati stavke koje predstavljaju prava za koja smatraju da su ispunjena u njihovim životima i prava za koja smatraju da nisu zadovoljena.
<p>Revizija, refleksija ili proširenje predmeta na druga područja:</p>	<p>Za postizanje sigurnih razgovora punih poštovanja tijekom razvoja lekcije, možete se pozvati na pripremljene zadatke 1 i 2 iz Priručnika i ponovno s učenicima pregledati dogovorene temeljne vrijednosti i kodeks ponašanja u učionici.</p>
<p>Komentari</p>	

Resursi

LEKCIJA 2

Naslov: Individualni i grupni identitet

Niz: Identitet i pripadanje

Svrha	Razviti svijest o osobnom identitetu
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ispitati što znači osjećaj identiteta i pripadnosti 2. Identificirati aspekte vlastitog identiteta 3. Istražiti sličnosti i razlike u identitetu
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju • Papir • Olovke/boje (provjerite da su zastupljene sve boje kože) • Ljepljiva traka
Prijedlog knjige	'Koža u kojoj živiš' Michaela Taylora (2005.).
Područja	<ul style="list-style-type: none"> • Jezici • Društveni i osobni razvoj • Mediji
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja, sigurnost i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija omogućuje rješavanje problema, jačanje osobne i društvene odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
CLIL	Lekcija osigurava izloženost i integraciju službenog jezika zemlje što će pomoći učenicima da obrade jezik dok uče sadržaj.
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Znanje o predmetu:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s aspektima vlastitog identiteta – bojom kose, bojom očiju, bojom kože, vlastitim interesima, hobbijima, stvarima koje vole i ne vole. Također bi trebali biti upoznati s korištenjem medija i tehnologije.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći identificirati vlastite karakteristike. Također bi trebali moći izraziti svoje mišljenje i dati prijedloge.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici trebaju poznavati osnovni vokabular za opisanje sebe i svojih osobina. Također bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja kao i formulirati kratke usmene rečenice i pitanja.</p>

<p style="text-align: center;">Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pozovite učenike da sjednu u krug. Recite im da će igrati igru s osobom pokraj sebe. Zamolite učenike da rade u parovima. Jedan učenik zatvara oči i mora opisati fizičke attribute/karakteristike učenika pored sebe. To može uključivati: boju njihovih očiju, boju kože, boju kose, imaju li rub, imaju li razdjeljak u kosi, imaju li pjegice, nose li slušni aparat, nose li naočale .... • Zatim otvore oči i vide jesu li u pravu.
<p style="text-align: center;">Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomozite učenicima da razviju tablicu za popunjavanje podataka o sebi. Koristite sljedeće naslove (ili dodajte više) <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ime ▶ Boja očiju ▶ Boja kože ▶ Boja kose ▶ Hobiji ▶ Što im se sviđa/ne sviđa ▶ Interesi ▶ Jezici kojima govore • Objasnite učenicima da su to sve aspekti identiteta. • Za razvoj tablice birajte između offline i online digitalnih alata kao što su programi za obradu teksta (npr. Microsoft Word) ili platna (npr. padlet). Alternativno, možete koristiti tradicionalne metode poput kartona/demonstracijske ploče za pisanje. • Potaknite učenike da upišu podatke o željenoj metodi. Pozovite učenike da spreme i ispišu izrađene dokumente i da fotografiraju te podatke pomoću fotoaparata, telefona ili iPada za korištenje u E-portfelju. Ne zaboravite dati konkretne upute kao što su: <i>Spremite datoteku koju ste stvorili na radnoj površini u mapu, dajte naziv mapi</i> itd. • Potaknite učenike da zalijepi komadiće (ispisanog) papira na sebe. • Zatim pozovite učenike da prošecu prostorijom i vide ima li netko iste informacije kao oni sami. Podsjetite ih da ne mora sve biti potpuno isto, već da traže sličnosti. • Zamolite učenike da formiraju grupe s ljudima s kojima nalaze zajedničke stvari (upotrijebite ove ili osmislite svoje): <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ista boja očiju i kose ▶ Ista boja kože ▶ 2 ista hobija ▶ Ista boja kose i visina ▶ Mogu govoriti iste jezike ▶ Vole iste dvije vrste hrane ▶ Ista boja očiju i isti hobi ▶ Ista boja kose i isti hobi • Pozovite nove grupe da priđu za stolove i zamolite učenike da u parovima rasprave koje su stvari slične, a koje različite. • Potaknite ih da pažljivo potraže aspekte na karticama svojih kolega iz razreda koji su različiti, a koji bi ih mogli zainteresirati za iniciranje razgovora. Pozovite ih da postavljaju pitanja jedni drugima i otvore se jedni drugima razgovarajući o svojim interesima.

<p>Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podsjetite ih da su to aspekti njihova identiteta koji su slični i različiti od drugih • Nakon što sve grupe završe, okupite ih i upotrijebite sljedeća pitanja kao pomoć u raspravi: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Je li bilo teško pronaći druge sa sličnim identitetom? ▶ Na koje aspekte svog identiteta ste se usredotočili? ▶ Koje aspekte identiteta svojih kolega iz razreda ste naučili, a niste ih bili svjesni? ▶ S kojim se aspektima identiteta ljudi rađaju i koje biramo?
<p>Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zamolite učenike da se predstave i prezentiraju svoje aspekte identiteta u formatu po vlastitom izboru. Potaknite učenike da budu kreativni i dopustite im da biraju između raznih online ili offline okruženja. Neke od ideja mogu biti: izraditi vlastite avatare, napisati online članak, izraditi skicu/crtež sebe. <p>Osigurajte resurse s kojima će učenici raditi, kao što su platna, alati, aplikacije za stvaranje avatara itd. Objasnite da učenici mogu odlučiti istaknuti bilo koji aspekt svog identiteta koji žele, uključujući svoje hobije. Potaknite svoje učenike da govore u svoje ime i objasne aspekte sebe koji ih čine onim što jesu.</p>
<p>Daljnje aktivnosti</p>	<p>Učitajte stvorene datoteke i ostale podatke iz lekcije u E-portfolio. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.</p>
<p>Revizija, refleksija ili proširenje predmeta na druga područja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sljedeća lekcija će istražiti identitet i pripadnost širem svijetu. • Također pogledajte odjeljak o Persona lutkama iz priručnika za daljnje mogućnosti učenja.
<p>Komentari</p>	

LEKCIJA 3

Naziv: **Ja i širi svijet**Niz: **Identitet i pripadanje**

Svrha	Razviti svijest o svom osobnom identitetu i identitetu u svijetu.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stvoriti osjećaj identiteta i pripadnosti 2. Identificirati aspekte vlastite kulture 3. Identificirati aspekte kulture i obilježja druge države
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Pristup prijenosnom računaru/tabletu/ipadu ili uređaju • Ljepljiva traka • Vuna / žica • Plavi privezak • Papir • Olovke / boje • Karta svijeta (Petrova projekcija) • Različite knjige o različitim zemljama (osigurajte da su prethodno pregledane)
Područja	Jezici / Geografija
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja, sigurnost i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija omogućava i potpomaže rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
CLIL	Lekcija osigurava izloženost i integraciju u službeni jezik države što će pomoći učenicima da obrade jezik tijekom učenja sadržaja.
Preduvjeti/zahtjevi:	<p><u>Predmetno znanje:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s različitim zemljama, baviti se nekom vrstom rada na karti i imati svijest o različitim jezicima. Imat će osnovno znanje o različitim namirnicama i odjeći. Ako je moguće, prije toga treba održati lekciju o Mercatorovoj nasuprot Petrovoj projekciji kako bi učenici mogli naučiti kako karte svijeta utječu na način na koji vidimo svijet.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći razlikovati znanje o vlastitoj kulturi od drugih kultura. Također bi trebali moći izraziti svoje mišljenje, dati prijedloge, argumentirati i obrazložiti svoje izbore (na svom materinjem jeziku). Treba paziti da se zemlje izvan Europe ne promatraju kroz objektiv deficita i da su izvori koji se koriste za neovisno istraživanje prethodno provjereni kako ne bi promicali stereotipna stajališta.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali poznavati osnovni vokabular za opisivanje hrane, odjeće. Također bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja kao i formulirati kratke usmene ili pisane rečenice i pitanja.</p>

<p style="text-align: center;">Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pozovite učenike da pogledaju različite zemlje u različitim putničkim/turističkim online i offline medijima – Turistički vodič, odjeljak o putovanjima u novinama, internet, časopisi, turističke brošure itd. • Zamolite ih da identificiraju zemlju i kažu jednu pozitivnu stvar o zemlji. • Pokažite učenicima kartu svijeta (Peterova projekcija). • Objasnite da svi živimo u različitim zemljama i imamo mnogo sličnosti i mnogo razlika.
<p style="text-align: center;">Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podijelite razred u grupe od 5 ili 7 (ovisno o veličini razreda), svakoj grupi dajte ime zemlje i knjigu o toj zemlji ili koristite iPad/tablet/prijenosna računala i pristup internetu. • Zamolite svaku grupu da napiše sedam stvari o zemlji (vidi razvoj lekcije). • Na karti svijeta pozovite jednog učenika iz svake grupe da locira zemlju u kojoj žive i zemlju koju grupa istražuje. Spojite ta dva mjesta komadićem vune i plavim priljepkom. Sada je zadatak otkriti postoje li veze između zemalja. • Podsjetite učenike da rade zajedno, ali svaki učenik ima svoju ulogu unutar grupe: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Mjeritelj vremena: jedan učenik podsjeća grupu na vrijeme koje imaju za zadatak i obavještava ih kada vrijeme istekne ▶ Istraživač: jedan učenik će pročitati informacije iz dostupnih izvora zemlji kako bi ih zapisničar zabilježio ▶ Zapisničar: jedan učenik zapisuje podatke ▶ Upravljači resursima: dva učenika bit će odgovorna za korištenje materijala, pospremanje i odlaganje nakon zadatka ▶ Reporter: dva učenika će na kraju izvijestiti o informacijama putem fotografije, pisanog ili usmenog izlaganja • Pomozite učenicima da razviju tablicu za popunjavanje podataka o zemlji u kojoj žive i zemlji koju istražuju. Koristite sljedeće naslove (ili dodajte više): <ul style="list-style-type: none"> ▶ Jezici u zemlji ▶ Stanovništvo ▶ Poznati ljudi ▶ Filmovi koji prikazuju ovu zemlju ▶ Valuta ▶ Glavni izvoz ▶ Državna zastava ▶ Sport ▶ Glavne namirnice ▶ Glazba ▶ Odjeća ▶ Rijeke / planine ▶ Religije ▶ Vrijeme ▶ Pozdrav na jeziku/jezicima zemlje • Za izradu tablice birajte između online ili offline digitalnih alata (programi za obradu teksta, npr. Microsoft Word ili platna, npr. Padlet). Također, možete koristiti tradicionalne metode poput kartona/demonstracijske ploče za pisanje.

<p>Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Potaknite učenike da upišu podatke o željenoj metodi. Pozovite učenike da sprema i ispišu izrađene dokumente te da fotografiraju te podatke pomoću fotoaparata, telefona ili iPada za korištenje u E-portfelju. Ne zaboravite dati konkretne upute kao što su: <i>Spremite datoteku koju ste stvorili na radnoj površini u mapu, dajte naziv mapi</i> itd. • Nakon što završe zadatak, pozovite učenike-reportere da izvijeste o zemljama i što je slično ili različito među njima. Potaknite reportere da prilikom predstavljanja koriste alate i resurse koje su razvile skupine. • Sada pozovite svaku grupu da istraži ima li neka od predstavljenih zemalja sličnosti ili razlika. Koristite sljedeća pitanja kao pomoć u raspravi: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Na koje aspekte vaše zemlje ste se usredotočili? ▶ Je li bilo teško pronaći drugu zemlju sa sličnim jezikom / hranom / rijekom / odjećom / glazbom? ▶ Koji su aspekti zemalja vrlo različiti?
<p>Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pitajte učenike za povratne informacije o zemlji po izboru; to može biti njihova domovina ili bilo koja druga zemlja koju žele. Koristite članak/članke za školske novine ili za druge medije. Učenici mogu dodati fotografije ili druge medije (npr. videozapise) kako bi stvorili digitalni članak ili prezentaciju i učinili je privlačnijom. Trebali bi imati slobodu birati između različitih online ili offline digitalnih okruženja za učenje i društvenih platformi, poput blogova. • Potaknite ih da također provjere je li njihov rodni grad pobratimljen s nekim drugim gradom i uključe i tu informaciju u prezentaciju. Također, učenici mogu dizajnirati poster ove zemlje sa svim glavnim karakteristikama koje su identificirali.
<p>Dodatne aktivnosti</p>	<p>Skupite sve informacije u središnju mapu za učitavanje u E-portfolio. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.</p>
<p>Komentari</p>	

LEKCIJA 4

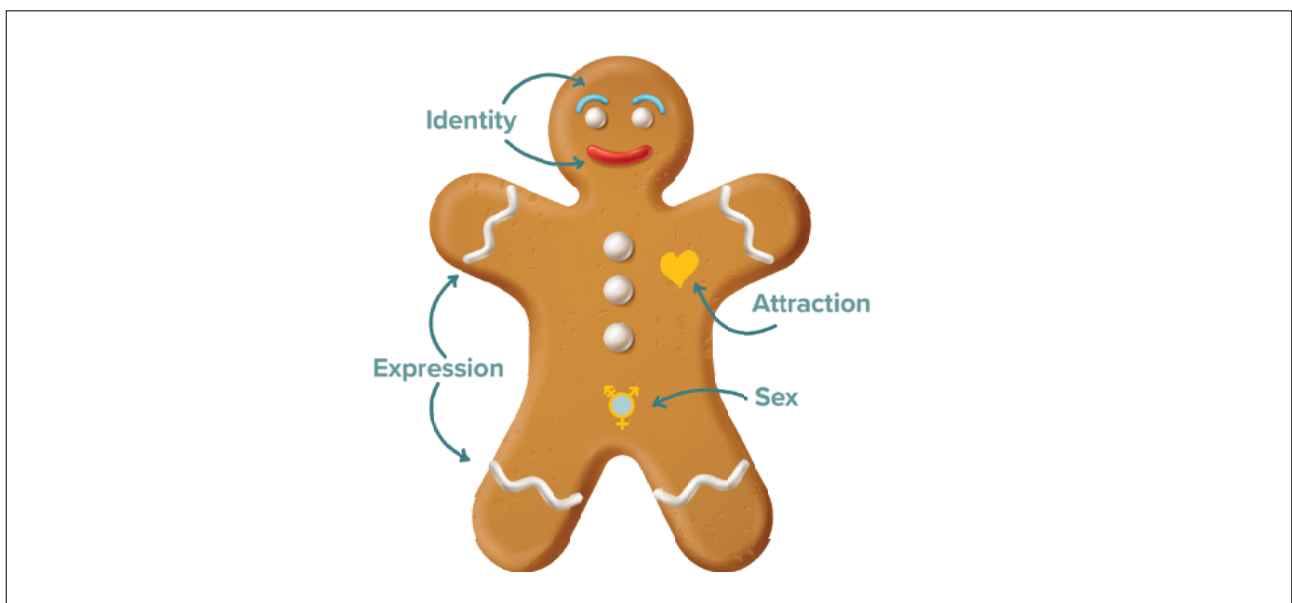
Naslov: **Što je rod?**Niz: **Identitet i pripadanje**

Svrha	Učenici istražuju rodne stereotipe i njihove štetne učinke (diskriminacija, predrasude) te razvijaju svijest o rodnom identitetu.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ispitati što rodni stereotipi znače, uključujući njihove uzroke i posljedice 2. Razmišljati o vlastitom spolu u odnosu na stereotipe i identificirati aspekte vlastitog identiteta 3. Stvaranje, njegovanje i održavanje interesa za sigurnu i tolerantnu školu
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju za aktivnosti – mogu se kreirati na Kahootu, Mentimetru ili drugim alternativama • Slike djece iz različitih kultura i nacionalnosti - možete koristiti projektor ili pametnu ploču ili tiskane kopije • Slika Genderbread kolačića (odaberite verziju koja najviše odgovara dobnoj skupini učenika)
Prijedlog filma	'Billy Elliot' (2000.) ili slično.
Prijedlog videa	Ketnet Generation K, Dr. Bea
Područja	Društvene znanosti Društveni i osobni razvoj Jezici
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
CLIL	Lekcija osigurava izloženost i integraciju službenog jezika zemlje što će pomoći učenicima da obrade jezik tijekom učenja sadržaja.
Preduvjeti / zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici trebaju biti upoznati s aspektima vlastitog identiteta. Također bi trebali biti upoznati s korištenjem medija i tehnologije.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći identificirati vlastitu osobnost. Također bi trebali moći izraziti svoje mišljenje i dati prijedloge, argumentirati i opravdati svoje izbore, imati sposobnost rješavanja problema (na svom materinjem jeziku).</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici trebaju poznavati osnovni vokabular za opisivanje sebe i svojih karakteristika. Trebali bi razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja kao i formulirati kratke usmene rečenice i pitanja (na drugom jeziku).</p>

<p>Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Predstavite učenicima razne slike djece koje pokazuju rodne stereotipe i druge koje im se suprotstavljaju, npr. dječaci koji se igraju s kamionima/automobilima, djevojčice koje se igraju s lutkama, dječaci koji se igraju i grle, djevojčice koje igraju nogomet itd. Za fotografije možete koristiti tiskane kopije ili bilo koji uređaj (prijenosna računala/tableti/iPad ili pametni telefoni) ili pametnu ploču ili projektor. • Zamolite učenike da u parovima rasprave o tome što su primijetili na slikama. Uputite ih na to kako djeca izgledaju, što nose, što drže, koje aktivnosti rade i kakvi su im izrazi lica.
<p>Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sada potaknite parove da pogledaju slike djece. Predložene slike uključuju djecu iz različitih zemalja/kultura. Započnite raspravu pitanjem: Što ovu djecu čini dječacima ili djevojčicama? • Zamolite učenike da formiraju grupe od po četiri i rasprave u svojoj grupi što vide na slikama. • Nakon što sve grupe završe, vratite se u cijelu učionicu i omogućite grupnu raspravu tražeći od učenika da opišu što vide na slikama. • Predstavite poster "Genderbread Cookie" i raspravite o njemu s djecom. Neke od tema koje bi se trebale pojaviti u raspravi su: spol/rod (određen rođenjem), identitet, privlačnost, izražavanje. Olakšajte raspravu postavljanjem otvorenih pitanja na temelju plakata, kao što su: Što znači identitet? Je li naš identitet povezan s našom biologijom? Što nas čini jedinstvenim pojedincima? itd. • Pozovite djecu da otvore kviz u aplikaciji Kahoot putem svojih prijenosnih računala/tableta/iPada ili pametnog telefona. Alternativno, kviz se može izraditi na papiru. • Kviz će generirati fotografije različitih aktivnosti, boja, predmeta ili zanimanja koje učenici trebaju kategorizirati odabirom između ženskog simbola (♀) ili muškog simbola (♂). Neki primjeri mogu biti: graditi kuću, biti brižan, igrati tenis, zarađivati puno novca, biti agresivan, moda, znanstvena istraživanja, imati dugu kosu, plava boja, biti gadljiv, biti jak, praviti dobru hranu, biti vlasnik garaže, dobivati dobre ocjene u školi, biti pouzdan, peći kolače, biti gazda u kući, raditi u vrtiću (jaslicama), šminkati se, igrati videoigre, nanositi lak za nokte, plesati, biti pametan, ružičast, biti kirurg. • Po završetku, zamolite učenike da provjere rezultate. • Razmislite o odgovorima i pokrenite raspravu u razredu o rodnim stereotipima. Kao prvi korak, uvedite i definirajte "stereotip" tako što ćete ga prvo napisati na ploču i pitati učenike jesu li već čuli ovu riječ. Napišite definiciju na ploču jednostavnim riječima, npr. "jednostavna ideja u koju mnogi ljudi vjeruju o velikoj skupini ljudi koja nije nužno istinita za sve u toj skupini." • Tijekom aktivnosti trebali biste dopustiti da se čuju različita mišljenja koja će predstavljati različite kulturne, vjerske ili etničke razlike između djece u vezi s ovom temom. Neka bi se djeca mogla osjećati frustrirano tijekom kviza i tvrditi da je neko zanimanje/aktivnost "za sve spolove", druga bi mogla reći upravo suprotno. Možete ponoviti kviz i razgovarati o svakoj stavci posebno. • Pogledajte film ili video o ovoj temi. Neki od primjera su film "Billy Elliot" ili u Belgiji video o spolu "Dr. Bea" na dječjem kanalu "Ketnet".

<p>Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pozovite djecu da otvore aplikaciju “Mentimeter” na svom laptopu/tabletu/iPadu ili pametnom telefonu i skeniraju QR kod. • Zamolite ih da zapišu tri riječi koje opisuju ono što su naučili ili o čemu su razmišljali u ovoj lekciji. Uz pomoć pametne ploče ili projektora sva djeca mogu vidjeti oblake koje čine riječi koje su djeca upisala. Što se većima neke riječi pojavljuju, to češće se te riječi upisuju. Možete razgovarati o ovom oblaku riječi s djecom i čak ga otisnuti kako biste ga objesili u razredu. • Zamolite učenike da također utipkaju sva pitanja koja još imaju o ovoj temi, o kojima će se raspravljati kasnije. Osigurajte im anonimnost.
<p>Dodatne aktivnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učitajte stvorene datoteke i ostale podatke iz lekcije u E-portfolio. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.
<p>Revizija, refleksija ili proširenje predmeta na druga područja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Možete koristiti sate umjetnosti kako biste djeci omogućili da razmisle o onome što su naučili uz ovu lekciju. • Pitanja učenika u Mentimetru možete koristiti za izradu drugih lekcija.
<p>Komentari</p>	

Resursi

LEKCIJA 5

Naslov: **Vršnjački pritisak**Niz: **Identitet i pripadanje**

Svrha	Učenici razvijaju svijest o problemu vršnjačkog pritiska i utjecaju vršnjačkog pritiska na vlastito funkcioniranje.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Biti otporni na vršnjake. 2. Verbalizirati neizgovorena pravila koja karakteriziraju interakcije unutar grupe i biti spremni uzeti ih u obzir tijekom aktivnosti. 3. Izraziti osjećaje o vlastitim iskustvima uvažavanje različitosti, odbacivanja i isključivanja. 4. Opisati mehanizme koji mogu uzrokovati isključivanje djece iz grupa
Resursi	<p>Za svaku od grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Papir u boji (A4) • Klamerica (onoliko koliko je grupa) i spjalice • Štoperica • Plava i žuta naredbena kartica • Klamerica i spjalice • Škare • Vrpčasti metar • Paket karata za igranje • Kartice s upitnicima (vidi dodatak) • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/l-padu/foto uređaju
Područja	<p>Jezici</p> <p>Društveni i osobni razvoj</p> <p>Društvene znanosti</p>
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja, sigurnost i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
Preduvjeti / zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici moraju biti upoznati s aspektima vlastitog identiteta, uključujući svoje interese, hobije, ono što vole i ne vole. Također bi trebali biti upoznati s korištenjem medija i tehnologije.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći izraziti svoje mišljenje i dati prijedloge.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici moraju poznavati osnovni vokabular za opisanje sebe i svojih osobina. Također bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja te formulirati kratke usmene rečenice i pitanja.</p>

<p style="text-align: center;">Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Troje učenika dobiju upute da odu do drugog učitelja uzeti neki predmet po svom izboru. Učenici koji su poslani van doživjet će oblik "vršnjačkog pritiska" tijekom sljedećih koraka lekcije. • Kad učenici odu, kažite ostatku razreda da ćete igrati igru. Svaki put kad čuju zvono, moraju staviti 'šešir', odnosno ruke u trokutu iznad glave poput šešira i onda nastaviti s radom. Ne smiju to komunicirati s učenicima koji su u drugoj učionici. • Kada se 3 učenika vrate, razred se dijeli u grupe (4 do 5 osoba u svakoj grupi). Sav materijal podijeljen je po grupama, a na ploči je postavljen vidljiv digitalni mjerač vremena kako bi učenici mogli vidjeti koliko im je vremena ostalo.
<p style="text-align: center;">Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Svaka grupa dobiva 1 plavu karticu sa grupnim zadatkom i 1 žutu karticu sa pojedinačnim zadatkom. <p>PLAVA KARTICA: Grupa mora uspjeti u roku od 15 minuta od papira u boji napraviti lanac od 3 metra. Za to će od papira u boji izrezati krugove koje zatim presaviju i spajaju. Ti se krugovi zatim moraju pretvoriti u visak.</p> <p>ŽUTA KARTICA: U istom vremenskom okviru, grupa dobiva zadatak da izvrši i pojedinačne zadatke, bez pomoći drugih. Sljedeći individualni zadatak prikazan je na žutom kartonu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Izgradnja kuće od karata na tri razine koja ostaje neko vrijeme. Učenik kao dokaz pravi <i>selfie</i> s kućom od karata, pomoću tableta. <ul style="list-style-type: none"> • U međuvremenu, učitelj zvoni svake 3 minute. Učenici koji znaju što zvono znači formiraju trokut iznad svojih glava. • Nakon 15 minuta, projekt se prekida i slijedi razredni razgovor. • Započnite razredni razgovor: <ul style="list-style-type: none"> ▶ 'Što vas je zapanjilo tijekom zvonjenja?' ▶ 'Zašto (ne) oponašaš svoje kolege iz razreda?' ▶ 'Što bi se dogodilo ako ne sudjeluješ? Zašto to misliš?' • Vratite se na ostatak zadatak i pitajte učenike: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Što mislite o ovom zadatku? Što vam je u tome bilo teško? ▶ Što ste prvo završili kad su stvari postale teške, individualni zadatak ili grupni zadatak? Zašto? Jeste li to ikad iskusili u stvarnom životu (u školi, kod kuće, u sportskom klubu, sa prijateljima) da ste se osjećali kao da ste morali učiniti nešto samo zato što su i drugi to činili? Kako ste tada reagirali? Kako ste se tada osjećali?

Završetak lekcije	<ul style="list-style-type: none"> • Najprije uvedite koncept „pritiska vršnjaka“ uz jednostavno objašnjenje prilagođeno djeci. Također možete koristiti video (animirani ili ne) iz pouzdanog izvora (npr. UNICEF itd.). • Zatim se okrenite razredu i pitajte: 'Odlučuju li drugi tko sam i što ću raditi?' Potaknite učenike da napišu neke pozitivne argumente o pritisku vršnjaka na zelene samoljepilice (post-it papiriće) i neke negativne primjere pritiska vršnjaka na crvene samoljepilice. • Učitelj ih skuplja, pregledava s razredom i stavlja u učionicu na vidljivo mjesto (npr. prozor). Samoljepivi papirići bi mogli tvoriti riječ 'MI'.
Dodatne aktivnosti	Učitajte izrađene datoteke i ostale podatke iz lekcije u E-portfolio. E-portfolio je mapa radova prikupljenih tijekom scenarija lekcije - fotografije, blogovi, podcasti, videoisječci itd. - koji se pohranjuju i dijele u jednoj mapi na zajedničkoj platformi.
Komentari	

LEKCIJA 6

Naslov: Pjesma za moju posebnu osobu

Niz: Identitet i pripadanje

Svrha	Skladati pjesmu za neku važnu osobu u svom životu.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definirati koja im je osoba posebna i važna. 2. Sudjelovati u procesu pisanja pjesme. 3. Pokazati primjerene vještine pisanja. 4. Skladati pjesmu. 5. Izorno: Izraditi glazbeni video.
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Papir • Kemijske olovke • Olovke, bojice • Crteži • Primjeri pjesama, matrice • Vizualno prikazani stihovi • ICT: Različite vrste tehnoloških sredstava (fotoaparati, iPad, pristup platformama i aplikacijama kao što su YouTube, iMovies, Mentimeter, aplikacije za prevođenje) <p>Provjerite kakva su pravila škole o uporabi ICT tehnologije.</p>
Područja	<ul style="list-style-type: none"> • Glazba • Društvene vještine • Čitanje • Pisanje • Usmeno izražavanje
Digitalne i medijske vještine	Uporaba online i offline softverskih programa i aplikacija razvija informacijsku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja, sigurnost i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija pokreće rješavanje problema, razvija osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
Preduvjeti	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici trebaju imati osnovno razumijevanje ritma. Učenici bi trebali znati koristiti ICT.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći izraziti svoje mišljenje i dati prijedloge.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici trebaju biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute te formulirati kratke usmene ili pisane rečenice i pitanja.</p>

<p>Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recite učenicima da će napisati pjesmu i napraviti video za nekog njima posebnog za Majčin dan. • Pustite neke glazbene isječke (matrice, bez teksta) za učenike. • Brainstorm: Koja ih glazba podsjeća na nekoga posebnog? • Učenici glasuju za svoju omiljenu glazbu/melodiju. Ovo će se koristiti kao podloga za pjesmu koju će skladati.
<p>Razvoj</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učenici rade u četveročlanim grupama različitih sposobnosti, na temelju njihovih glazbenih i pismenih vještina. Puštajte glazbu u pozadini tijekom cijelog sata. <p>Faza 1: Brainstorm/Oblak riječi (word cloud)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potaknite učenike na razmišljanje o sadržaju svoje pjesme. o Koju poruku/osjećaje žele izraziti u svojoj pjesmi? Ključno pitanje: Zašto im je ta osoba posebna? • Napravite 'oblak riječi' (ključnih pojmova/fraza/pridjeva) na Menti-meteru. <p>Faza 2: Pisanje stihova</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasnite što je stih navodeći primjere iz pjesama. Stih je dio pjesme koji obično obrađuje određenu temu. Nakon svakog stiha slijedi refren/ pripjev (dio koji se ponavlja nekoliko puta) pa drugi stih koji može biti i o nečem drugom. • Na temelju sastavljenog oblaka riječi, svaka grupa će izabrati riječ i sastaviti jedan stih, a učitelj će odrediti jednu grupu koja će sastaviti refren. • Odvojite 20 minuta za ovaj zadatak. • Podsjetite učenike da se stihovi ne moraju rimovati. Ako to žele, mogu upotrijebiti internet za traženje riječi koje se rimuju. • Aplikacije za prevođenje mogu se koristiti ako neki učenici imaju drugi materinski jezik kao pomoć pri prevođenju na jezik škole. <p>Faza 3: Promišljanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proglasite trenutak za promišljanje u kojem će svi odložiti što rade, zastati i pažljivo slušati melodiju koja svira u pozadini. • Raspitajte se o dosadašnjim iskustvima učenika i pozovite ih da podijele neke primjere, ideje ili fraze koje koriste u svojoj pjesmi. <p>Faza 4: Procjena i poboljšanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potaknite svaku grupu da razmijeni svoj stih/refren s drugom grupom. Učenici čitaju stihove/refren i daju pisane savjete ili prijedloge za poboljšanje sadržaja. Naprimjer: mogu upotrijebiti upitnik ako ne razumiju, mogu staviti križić ako informacija nedostaje, mogu podcrtati pogreške, mogu staviti dva prijedloga na dno stranice.

<p>Razvoj</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učenici pregledavaju prijedloge koje su dobili. Po želji mogu slobodno obrisati, dopuniti ili unijeti prijedlog. Na taj način uče da je pisanje proces u kojem nemate gotov proizvod u jednom potezu, nego u nekoliko koraka doradujete, prečitavate, čitate naglas, brišete i dopunjujete. • Učitelj čita svaki prerađeni stih/refren. • Pozovite učenike da provjere je li ritam ispravan u smislu da su stihovi/refren usklađeni s melodijom. <p>Faza 5: Sastavljanje napisane pjesme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svaka grupa napiše konačnu verziju svog stiha/refrena i to će se podijeliti u e-Portfelju. • Jedan član grupe je nominiran da ispiše konačnu verziju svog stiha/refrena na jednom zajedničkom Word dokumentu na pametnoj ploči. • Prikažite dovršenu pjesmu na pametnoj ploči. <p>Faza 6: Uvježbavanje pjesme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozovite sve učenike kao razred da pročitaju pjesmu. • Zamolite svaku grupu da otpjeva svoj stih/refren u skladu s melodijom. • Zajedno pjevajte pjesmu kao cijeli razred.
<p>Završetak</p>	<p>Faza 7: Kraj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ispišite i prikažite pjesmu. • Pozovite učenike da izlože slike svoje posebne osobe oko prikazane pjesme. • Snimite pjesmu (iPad, audio alati itd.) i podijelite je na ePortfelju. E-portfelj je mapa radova prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi. Provjerite pravila škole prije nego što nastavite s ovim korakom. • Podijelite pjesmu s njihovom posebnom osobom (u pisanom obliku / izvedite).
<p>Dodatne aktivnosti po izboru</p>	<p>Optional extension activities:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izvedite pjesmu na školskom skupu ili predstavi na koji mogu biti pozvane njihove posebne osobe. 2. Izradite glazbeni video pomoću sljedećih koraka: <ol style="list-style-type: none"> (a) Razmišljanje <ul style="list-style-type: none"> • Učenici u svojim grupama planiraju što žele prikazati u videu. Pitanja: Tko? Što se događa? Gdje? Dekor? Kostimi? Rekviziti? (b) Glazbeni video: Snimanje <p>Popis provjere za snimanje i glumu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaš govor tijela je prikladan (krećete se svojim tijelom). • Ekspresivni ste (izrazom lica pokazujete kako se osjećate). • Gledate u dobrom smjeru (gledate u kameru i ne okrećete leđa). • Koristite odgovarajuće rekvizite.

	<ul style="list-style-type: none"> • Nakon što učenici dobro promisle i znaju kako će njihova scena izgledati, snimit će je kamerama, iPadima, pametnim telefonima. • Slike njihove posebne osobe također se mogu koristiti. <p>Koristite iMovie ili željenu aplikaciju za uređivanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokažite kako raditi s iMovieom ili željenom aplikacijom. • Krećite se po učionici podržavajući učenike kojima je potrebna pomoć. • Prikažite video na velikom ekranu i uredite ga zajedno kao razred.
<p>Komentari</p>	

Niz **b**

RELIGIJA I VJEROVANJA

LEKCIJA 7

Naslov: **Važna mjesta**Niz: **Religija i vjerovanja**

Svrha	Razviti kulturnu svijest kako bi se poticala interkulturalna kompetencija i prihvaćanje.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Učiti o kulturnim mjestima s povijesnog i geografskog gledišta. 2. Stvoriti osjećaj samosvijesti identificiranjem mjesta koja oblikuju njihov identitet. 3. Razviti vokabular vezan uz kulturu i povijest
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Google prevoditelj ili Deepl aplikacija • Peterova projekcijska karta svijeta • vremenska Crta • razglednice važnih kulturnih mjesta i spomenika (na poledini ispisana poruka djeteta) • pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju za aktivnosti
Područja	<ul style="list-style-type: none"> • Jezici • Društveni i osobni razvoj
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja, sigurnost i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
Preduvjeti / zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici trebaju biti upoznati s pojmom različitih kultura. Trebali bi moći identificirati različita mjesta na karti svijeta.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći artikulirati svoje osjećaje, izraziti svoje mišljenje i s poštovanjem saslušati različita mišljenja. Učenici bi trebali biti u stanju razlikovati znanje o svojoj kulturi od drugih kultura. Također bi trebali biti upoznati s korištenjem medija i tehnologije.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s osnovnim vokabularom za opisivanje svojih mišljenja, pitanja i zabrinutosti o vjeri. Također bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja te formulirati kratke usmene rečenice i pitanja.</p>

Uvod	Predzadatak: Učitelj daje nekoliko kartica na internetu sa slikom kulturnog mjesta, a na poledini kratkim opisom kulture na jeziku zemlje.
Razvoj lekcije	<ul style="list-style-type: none"> • Djeca biraju hoće li raditi sama, u dvoje ili u grupama. • Podijelite različite razglednice sa slikom i nazivom važnog kulturnog mjesta. Na poledini kartice nalazi se priča djeteta koje govori o mjestu i zašto mu je važno. Učenici prevode tekst pomoću aplikacije Google prevoditelj ili DeepL i na taj način dobivaju više informacija o kulturnom mjestu. • Djeci se da malo vremena da pročitaju karticu i zatim o njoj razgovaraju s cijelim razredom. Neka se izmjenjuju i grupi kažu što znaju o fotografiji koju drže. Dopustite učenicima da istražuju na internetu uz pomoć učitelja, ako to žele. Neka pitanja koja bi pomogla raspravi bila bi: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Gdje je ovo mjesto? Možeš li ga smjestiti na mapu svijeta i pričvrstiti ga na zid učionice? ▶ Kada je ovo mjesto nastalo? Uokviri ga na vremensku lentu i učini vidljivim. ▶ S kojim kulturološkim/etničkim/religijskim grupama je to mjesto povezano? • Razmišljajte zajedno s učenicima o važnim mjestima u vlastitoj zajednici ili u svijetu. Možete koristiti mentalnu mapu na mindmeister.com
Završetak lekcije	<ul style="list-style-type: none"> • Zamolite učenike da naprave mali projekt kako bi predstavili svoje važno mjesto. Sljedeće informacije moraju biti uključene: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ime mjesta (ako ga ima) ▶ Lokacija (smještanje na mapu svijeta) ▶ Koliko je staro ovo mjesto? (Vremenski odrediti) ▶ Zašto je ovo mjesto tebi toliko važno? Ima li ono nekakvu poveznicu sa tvojom kulturom? • Dopustite učenicima da koriste materijale u učionici i odaberu kako žele predstaviti svoje mjesto. Neke ideje bi bile sljedeće (možete dodati još): <ul style="list-style-type: none"> ▶ Digitalna prezentacija ▶ Kreativna obrada • Učenici prezentiraju svoje mjesto ostatku razreda.
Dodatne aktivnosti:	Učitajte izrađene datoteke i ostale podatke iz lekcije u E-portfolio. E-portfolio je mapa radova prikupljenih tijekom scenarija lekcije - fotografije, blogovi, podcasti, videoisječci itd. - koji se pohranjuju i dijele u jednoj mapu na zajedničkoj platformi.
Revizija, refleksija ili proširenje predmeta na druga područja	Ova lekcija može biti proširenje projekta "Me Box".
Komentari	

LEKCIJA 8

Naslov : **Vjerski dijalog**Niz : **Religija i vjerovanja**

Svrha	Razmišljati i raspravljati o osobnim uvjerenjima i identitetu u sigurnom prostoru.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razviti interes učenika za tuđa uvjerenja. 2. Razviti samopouzdanje učenika u izražavanju svojih uvjerenja. 3. Stvoriti siguran prostor u kojem će se poštivati osobna uvjerenja. 4. Prepoznati razlike i sličnosti u različitim perspektivama vjerovanja.
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju • 1 velika kocka. Napravite ovo pomoću kartona kako biste napravili veliki oblik kocke. Zalijepite papir u boji sa svake strane. • Štoperica • Zvono • Olovke i A4 papir
Područja	Vjeronauk; Društveni i osobni razvoj
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja, sigurnost i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
Preuvjeti / zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici bi trebali poznavati i vlastitu kulturu i uvjerenja te biti u stanju izraziti karakteristike te kulture.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći razlikovati znanje o vlastitim uvjerenjima i kulturi od drugih uvjerenja i kultura. Trebali bi moći izraziti svoje mišljenje i biti sposobni s poštovanjem saslušati različita mišljenja. Također bi trebali biti upoznati s korištenjem medija i tehnologije</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s osnovnim vokabularom za opisivanje sebe i vlastitih uvjerenja. Također bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja kao i formulirati kratke usmene i pisane rečenice i pitanja.</p>

<p style="text-align: center;">Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Započnite raspravu u razredu o temama koje bi mogle biti važne učenicima. Da biste to postigli, pozovite učenike da govore o svojim uvjerenjima, mišljenjima ili uvjerenjima iz svog osobnog svjetonazora. • Prikupite pitanja o vjerovanjima djece za raspravu i napišite ih na veliku kocku. Pitanja se mogu formirati od tema kao što su novac (Je li novac važan?); ljubav (Što je ljubav?); vjera (Jeste li vjernici?); bogovi/Bogovi (Vjerujete li u Boga ili bogove?); slavlja, molitva, siromaštvo, smrt, prijateljstvo, svijet, život, pravda itd. • Napravite prostor u učionici za veliki krug stolica s unutarnjim krugom stolica okrenutim prema njima. Alternativno, stolovi i stolice se mogu raščistiti i učenici mogu stajati jedan nasuprot drugome. • Podijelite učenike u dvije skupine. Jedna grupa čini vanjski krug, a jedan krug unutarnji krug.
<p style="text-align: center;">Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bacite kockice i pozovite učenike u unutarnjem krugu da razgovaraju s osobom ispred sebe u vanjskom krugu o bilo kojem pitanju koje se postavi iz njihove osobne perspektive ili pogleda na svijet. • Učenici se pozivaju da govore o svojim uvjerenjima počevši rečenice s 'Vjerujem', 'Mislim' ili 'Osjećam'. • Držite mjerač vremena i dopustite učenicima da govore otprilike 1 minutu. Zazvonite nakon minute i zamolite učenika u vanjskom krugu para da sada govori. Važno je objasniti da moraju pažljivo i s poštovanjem slušati jedno drugo i ne prekidati. Nije dopušteno kritizirati uvjerenja druge osobe ili je pokušavati preobratiti na drugačiji način razmišljanja. • Nakon što je svaki član para govorio, ponovno zazvonite i zamolite učenike u vanjskom krugu da se pomaknu za jedno mjesto udesno. • Dopustite novom paru da raspravi isto pitanje koristeći isti format. • Ponovite ovaj postupak pet ili šest puta i promijenite pitanje nakon svake druge runde. • Zamolite učenike da odvoje trenutak i tiho razmisle o tome kako je bilo slušati jedni druge o uvjerenjima...jesu li čuli nešto što ih je natjeralo da drugačije razmišljaju o vlastitim uvjerenjima? Kakav je bio osjećaj složiti se ili ne složiti s nečijim uvjerenjem? • Dajte im list papira da napišu odgovore na sljedeća pitanja: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Napišite tri misli koje imate o jednom od uvjerenja o kojima ste razgovarali. ▶ Napišite o dva druga gledišta koja su vam bila zanimljiva. ▶ Napišite jednu ideju koju biste željeli dalje istražiti. • Uzmite njihove odgovore, promiješajte ih i zatim ih nasumično rasporedite po razredu i pozovite učenike da pročitaju odgovore koje je napisao netko drugi. Pobrinite se da odgovori budu anonimni. • Raspravite o odgovorima učenika na pitanja kao razred.
<p style="text-align: center;">Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pozovite učenike da istraže ideju ili uvjerenje koje bi željeli dalje istraživati i da kreiraju kratku (3 – 5 slajdova) powerpoint prezentaciju koja uključuje neke slike i riječi (na bilo kojem jeziku koji žele) predstavljajući ono što su otkrili. Učenici će biti pozvani da prezentiraju svoje istraživanje na sljedećoj lekciji.

Dodatne aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Skupite prezentacije u središnju mapu za učitavanje u E-portfolio. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.
Komentari	

LEKCIJA 9

Naslov : Kreiranje prirodne mandale

Niz : Religija i vjerovanja

Svrha	Poticati šutnju i razmišljanje među učenicima i cijeniti ulogu simbola u izražavanju njihovih uvjerenja ili vrijednosti.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vrednovati važnost tišine i razmišljanja u svakodnevnom životu. 2. Provoditi vrijeme u prirodi i biti svjestan simboličke prirode predmeta i njihove sposobnosti da zadrže značenje o onome što je važno. 3. Prakticirati zahvalnost.
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Ova aktivnost se odvija na otvorenom. Ako je moguće, dovedite učenike na mjesto gdje mogu šetati u prirodnom okruženju. • Velika tkanina/deka/plahta
Područja	Vjeronauk, Društvene znanosti, Zdravlje.
Digitalne i medijske vještine	korištenje digitalnog sadržaja koristi se za komuniciranje ideja s učenicima.
Poduzetničke vještine	Lekcija omogućuje vrednovanje ideja, samosvijest i samoučinkovitost, učenje kroz iskustvo, kreativnost i viziju.
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Studenti trebaju biti upoznati s pojmom uvjerenja i vrijednosti. Ova lekcija se izvrsno nadovezuje na 'Me Box Project' te simbol koji odabere svaki učenik može se dodati u njihovu kutiju kulturnih artefakata.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali imati znanje o vlastitim uvjerenjima i biti sposobni govoriti o uvjerenjima ili vrijednostima.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene upute i moći formulirati kratke usmene rečenice i pitanja.</p>

<p>Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ova lekcija uključuje svjesno i promišljajuće vrijeme provedeno na otvorenom. Cilj je stvoriti trenutke tišine, razmišljanja, slušanja, dijaloga, kreativnosti i zahvalnosti. Ako je moguće, dovedite razred vani u prostor gdje mogu sigurno lutati i promatrati svijet prirode. • Pozovite svakog učenika da polako hoda vani, pažljivo promatrajući svijet prirode. Zamolite ih da to učine sami, tiho i pažljivo. • Objasnite da ako osjete da ih neki predmet privlači, potaknite ih da stanu kako bi ga promotrili izbliza. • Pozovite učenike da uzmu predmet iz prirode koji ih privlači, a koji simbolizira nešto što im je važno. Bit će pozvani da o tome razgovaraju kasnije.
<p>Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Okupite razred nakon otprilike 5 ili 6 minuta. Možete ih okupiti u krug na otvorenom ili ih pozvati natrag u učionicu. • Položite veliku tkaninu u središte kruga. • Započnite trenutkom šutnje. Pozovite učenike da zatvore oči ako žele i postanu svjesni svog daha. • Nakon otprilike jedne minute zamolite ih da razmisle o predmetu koji su odabrali i kako on simbolizira nešto što im je važno. • Pozovite ih da se okrenu prema osobi sa svoje lijeve strane i pokažu svoj predmet i što on simbolizira. Objasnite im da svatko ima jednu minutu za govor i dok jedna osoba govori, druga sluša. Dodatna minuta je dana za zajednički dijalog. • Nakon što su podijelili svoja razmišljanja u parovima, pozovite razred da zajedno naprave prirodnu mandalu koristeći prirodne predmete koje su prethodno odabrali. Mandala je sanskrska riječ za krug. Predstavlja jedinstvo i povezanost, a aktivnost pomaže centrirati tijelo i um. Svaki predmet može se rasporediti tako da stvori krug sa središnjim dijelom i kružnim dizajnom (vidi dolje za primjer). • Započnite stavljanjem predmeta negdje na tkaninu, a zatim pozovite cijeli razred da jedan po jedan priđu naprijed i polako, pažljivo stave svoj predmet na tkaninu kako bi pomogli u oblikovanju mandale. • Učenici mogu slobodno pomicati dijelove kako bi stvorili veću simetriju ako žele. • Ova se vježba izvodi u tišini. Možete pustiti tihu glazbu ako želite.
<p>Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kada je krug dovršen, pozovite učenike da na trenutak ponovno razmisle o nečemu na čemu su zahvalni. • Idite ukруг i zamolite svakog učenika da kaže jednu riječ. Oni mogu odlučiti šutjeti ako to žele.
<p>Dodatne aktivnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fotografirajte razrednu mandalu. Mandala se može izložiti u učionici ako ima mjesta. Dajte kopije slika učenicima da ih podignu u svojePortfolio. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi. • Kada je krug rastavljen, pozovite ih da uzmu svoj predmet i stave ga u svoju kutiju kulturnih artefakata iz projekta 'Me Box'.

Revizija, refleksija ili proširenje predmeta na druga područja	Ova lekcija se dobro nadovezuje na 'Me Box' projekt i simbol koji odabere svaki učenik može se dodati u njihovu kutiju kulturnih artefakata.
Komentari	

Resursi

Niz C

DRUŠTVENA PRAVDA

LEKCIJA 10

Naslov: Učenje o pravima djece

Niz: Društvena pravda

Svrha	Učenici su svjesni što znači imati prava i koja su njihova prava.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znati što znači imati prava i koja prava djeca imaju 2. Istražiti koja prava smatraju da su ostvarena, a koja nisu ostvarena u njihovim životima 3. Istražiti kako se može poboljšati ostvarivanje njihovih prava 4. Razviti vokabular vezan s pravima
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju • Veliki poster papir • Dugačka rola papira za objesiti na zid oko učionice • Boja za plakate ili veliki flomasteri • Vizualni prikaz (powerpoint ili poster) dječjih prava (pogledajte sliku priloženu ovom planu lekcije)
Područja	Društvena pravda, Identitet i pripadanje, Društvene znanosti.
Digitalne i medijske vještine	korištenje digitalne komunikacije i suradnje zahtijeva od učenika korištenje različitih softvera za predstavljanje svojih ideja odgovorno za komunikaciju, suradnju i građansko sudjelovanje.
Poduzetničke vještine	Lekcija potiče samosvijest i samoučinkovitost, etičko i održivo razmišljanje, vrednovanje ideja, komuniciranje, viziju.
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Predmetno znanje:</u> Učenici bi trebali moći vizualno predstaviti ideje.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s pitanjima socijalne pravde, jednakosti/nejednakosti, pravednosti i nepravednosti.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenicima su potrebne osnovne usmene i pisane vještine za razgovor i razmišljanje o pitanjima socijalne pravde.</p>

<p>Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pitajte učenike znaju li što znači imati prava. Na temelju odgovora učenika zajedno istražite što prava znače. • Pitajte koje bi riječi učenici mogli povezati s pravima. Fokus je na evaluaciji studentskog razumijevanja prava kao koncepta i vokabulara vezanih uz prava.
<p>Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pitajte učenike koja prava misle da imaju. Potaknite ih da daju nekoliko primjera kada je razred zajedno kao cjelina. • Učenici potom u parovima kratko raspravljaju o tome koja prava imaju i sastavljaju popis. Za popis odaberite između online digitalnih alata (npr. Padlet) ili tradicionalnih metoda kao što je poster. • Svaki par učenika treba zatim dodati svoj popis na poster ili zajedničko mrežno platno (npr. Padlet) koje se dijeli s cijelim razredom. Zamolite učenike da ovaj poster ili platno (npr. Padlet) nazovu na odgovarajući način 'Naša prava'. Ako ste na mreži, ne zaboravite dati konkretne upute kao što su: Spremite datoteku koju ste stvorili, Dajte popisu naziv itd. • Okupite razred kako biste prošli kroz ideje učenika o tome koja prava imaju. • Predstavite Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta u obliku slike (vidi priloženi poster). Pozovite učenike da pogledaju slike i pitajte ih prepoznaju li neka prava. • Pokušajte opisati sva prava na plakatu. Redovito kroz dijalog provjeravajte razumiju li učenici što je pojedino pravo i potaknite ih na razmišljanje o odgovarajućim primjerima. • Zatim zamolite učenike da usporede prava prema UNCRC-u s popisom koji su sami napravili i primijete razlike između popisa. Koristite sljedeća pitanja kao pomoć u raspravi: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Koja prava niste uključili? ▶ Što mislite o tim pravima? • Potaknite učenike da se vrate u svoje parove i naprave dva nova popisa na mrežnom platnu (npr. Padlet) ili posteru: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Koja prava smatraju da su ostvarena u njihovim životima ▶ Koja prava smatraju da nisu ostvarena u vlastitom životu • Okupite razred i pitajte učenike koja prava UNCRC-a smatraju najzastupljenijima na popisima koje su izradili i jesu li uključili prava sa svog početnog popisa koja možda nisu na pravima UNCRC-a. • Potaknite učenike da redizajniraju popis 'Naša prava' s pravima za koja misle da su najvažnija za cijeli razred, bez obzira jesu li ostvarena ili ne. To od sada može djelovati kao povelja prava njihovog razreda.
<p>Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ako je sudjelovanje u demokratskom procesu jedan od načina da ljudi traže svoja prava, što učenici mogu učiniti da "traže svoja prava" u školi? Koja su prava za njih posebno bitna, a koja smatraju da nisu ostvarena? Trebaju li davati prijedloge upravi škole? Lokalnoj upravi? Obiteljima? Vršnjacima? • Dozvolite učenicima da sami odluče kako žele predstaviti svoju kampanju zahtijevanja svojih prava. Neke ideje mogu biti: napraviti izjavu o misiji, napraviti prezentaciju upravi škole, nacrtati članak za školske novine, kreirati podcast, dizajnirati digitalni poster ili njihovu infografiku itd.

<p>Dodatne aktivnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zamolite učenike da se vrate na svoju kutiju s kulturnim artefaktima i dodaju stavku za svako pravo za koje smatraju da je ostvareno u njihovim životima, te po jedan artefakt za svako od prava koje nije ostvareno. • Skupite sve informacije u središnju mapu za učitavanje u E-portfelj. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.
<p>Komentari</p>	

Resursi

Taken from:
www.unicef.org.au/stories/poster-convention-on-the-rights-of-the-child

LEKCIJA 11

Naslov: Škola bez nasilnika

Niz: Društvena pravda

Svrha	Učenici razvijaju svijest o problemu zlostavljanja i upoznaju se s konceptima borbe protiv zlostavljanja.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definirati, okarakterizirati i prepoznati upozoravajuće signale nasilničkog ponašanja. 2. Razviti korake kako prevladati i spriječiti nasilničko ponašanje. 3. Pospješiti emocionalni i maštoviti razvoj kroz 'nestandardno razmišljanje' kako bi se pronašla rješenja za društvene probleme kao što je zlostavljanje. 4. Stvoriti i njegovati sigurnu i tolerantnu školu.
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju za aktivnosti - mogu se kreirati na Kahootu, Mentimetru ili drugim alternativama • Papir • Olovke/bojice/olovke/šljokice/šarene naljepnice • Knjige
Područja	Jezici, Društvene znanosti, Društveni i osobni razvoj
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija omogućuje rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici trebaju biti upoznati s aspektima vlastitog identiteta. Također bi trebali biti upoznati s korištenjem medija i tehnologije.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali biti u stanju identificirati karakteristike vlastite osobnosti. Također bi trebali moći izraziti svoje mišljenje i dati prijedloge, argumentirati i opravdati svoje izbore, imati sposobnost rješavanja problema (na svom maternjem jeziku).</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici trebaju poznavati osnovni vokabular za opisanje sebe i svojih osobina ličnosti. Također bi trebali znati opisati osjećaje. Trebali bi razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja kao i formulirati kratke usmene rečenice i pitanja (na stranom jeziku).</p>

Uvod

- Pozovite učenike da sjednu u krug i drže dva lista papira u rukama. Recite učenicima da ćete igrati igru.
- Objasnite da svaki list predstavlja hipotetsko dijete, a ne dijete u razredu ili školi. Oba lista će se prenositi od učenika do učenika.
- Kada im je prvi list papira u rukama, djeca se upućuju da izgovore ljubaznu, prijateljsku rečenicu i daju je učeniku koje sjedi do njih, bez presavijanja ili kidanja papira. Učenici mogu staviti svjetlucave ili šarene naljepnice na papir prije nego što ga daju dalje.
- Kad se drugi list prenese, djeca se upute da zgužvaju papir ili ga zabrljaju. Prije nego što to prenesu sljedećem djetetu, učenici bi trebali reći da im je žao i zatim pokušati izgladiti papir.
- Kada se dva lista vrate učitelju, učenici bi trebali razmisliti o tome što se dogodilo sa svakim od listova papira i usporediti stanje u kojem su sada, sa stanjem u kojem su bili kada je učitelj započeo vježbu. Učitelj može pomoći grupnoj raspravi pitanjima poput: Što se dogodilo? Kako papiri sada izgledaju? Također je važno napraviti poveznicu između zgužvanog, poderanog lista papira i ljudi koji su zlostavljani. Shvaćaju li djeca ovu metaforu? Kako reagiraju na to?
- Sada pozovite djecu da otvore aplikaciju Kahoot na svom tabletu/iPadu ili pametnom telefonu. Objasnite da će biti nekoliko izjava o školi na koje treba odgovoriti s da ili ne. Recite djeci da će svako dobiti nadimak kako bi mogli ostati anonimni i osjećati se sigurnima da iskreno odgovore. Neke od izjava mogu biti:
  - ▶ Osjećam se sretno u školi / osjećam se tužno u školi
  - ▶ Osjećam se sigurno u školi/ Osjećam se nesigurno u školi
  - ▶ Osjećam se tužno u školi/ Osjećam se sretno u školi
  - ▶ U školi se bojim / u školi se osjećam smireno
  - ▶ Osjećam se moćno
  - ▶ Ponekad se ponašam nasilnički
  - ▶ Često se ponašam nasilnički
  - ▶ Maltretirali su me u školi
  - ▶ Sada me maltretiraju
  - ▶ Mogu razgovarati s nekim kad se osjećam loše
  - ▶ Nemam s kim razgovarati kad mi je loše
  - ▶ Razumijem učinak koji zlostavljanje može imati na nekoga
  - ▶ Ne zanimaju me posljedice koje maltretiranje može imati na nekoga
  - ▶ Voljela bih pohađati školu u kojoj nema maltretiranja.
- Slobodno pauzirajte kviz u bilo kojem trenutku kako biste razgovarali o nekim odgovorima.
- Zamolite djecu da kažu prvu riječ koja im padne na pamet nakon Kahoot kviza. To se može učiniti na aplikaciji/web stranici "Mentimeter" [www.mentimeter.com] na tabletu/ipadu/pametnom telefonu. Snimku zaslona ovog Mentimetra možete isprintati i objesiti u učionici nakon lekcije.
- Odaberite prikladan video ili film ili raspravite u grupi s učenicima o uzrocima i posljedicama zlostavljanja. Učenici bi u ovom filmu trebali vidjeti da za ovaj problem mogu postojati rješenja. Druga mogućnost bila bi prikazati dnevnički zapis djeteta koje je izloženo nasilničkom ponašanju i dnevnički zapis djeteta koje je nasilnik. Ovi dnevnički zapisi mogu se pročitati razredu radi komentara.

Razvoj lekcije

- Predstavite temu sata pitanjem: Tko želi pokušati učiniti našu školu školom bez nasilja? Tko sanja o školi u kojoj se svi osjećaju sigurno i prihvaćeno? Gdje nema maltretiranja, sramote, isključivanja? Je li takva škola utopijska? Kako je to moguće?
- Sada napišite na ploču sljedeća pitanja:
  - ▶ Kako izgleda ova škola?
  - ▶ Kako se djeca osjećaju, igraju, rade u ovoj školi?
  - ▶ Što je dopušteno (ili nije dopušteno) u ovoj školi?
  - ▶ Kako mi, djeca, možemo to učiniti?
- Ovisno o veličini vašeg razreda, podijelite učenike u grupe od četiri ili pet i zamolite svaku grupu da sjedne za drugi stol/stanicu. Da biste formirali grupe, možete isprobati različite razigrane načine, npr. Zamolite učenike da odaberu svoju omiljenu boju ili voće ili grickalicu itd. Zamolite učenike da se grupiraju prema kućnom broju ili datumu rođenja ili veličini cipela itd.
- Dajte svakoj grupi zalihu malih papira i uputite ih da odvoje malo vremena za razmišljanje o ovim pitanjima.
- Zamolite sve učenike iz svake grupe da uzmu papir iz zalihe i zapišu svoju ideju o tome kako mogu postići školu bez nasilja. Mogu zapisati onoliko ideja koliko žele.
- Pobrinite se da učenici imaju dovoljno ideja i zatim svakoj grupi dajte list zelenog i crvenog papira. Objasnite da će svaki učenik pročitati jednu od svojih ideja, a zatim će grupa odlučiti hoće li ideja ići na crvenu ili zelenu hrpu. Crvena hrpa je za ideje koje se ne mogu izvesti jer su ili preskupe ili preteške za ostvariti, npr. veliki bazen nasred školskog dvorišta. Zelena hrpa je za ideje koje vrijedi uzeti u obzir i koje se mogu razraditi u drugoj lekciji.
- Podsjetite djecu na to kako međusobno poštujemo ideje i uključujemo se u produktivnu raspravu postavljajući kritička pitanja poput: Je li moguće napraviti ovaj projekt ove školske godine? Je li školi preskupo to postići? Mislite li da bi se učitelji složili s ovom idejom?

Završetak lekcije

- Zamolite učenike da iz svake zelene hrpe odaberu 2 ili 3 najistaknutije ideje i skupe ih na poster ili pločicu. Slobodno pomozite studentima u izboru, ako je potrebno.
- Svaki učenik može dati 5 bodova najboljoj ideji i objasniti da bodovi moraju biti raspodijeljeni na najmanje 2 ideje. Slobodno upotrijebite i digitalnu aplikaciju za finaliziranje ovog dijela. Najpopularnije ideje bit će razvrstane u kategorije, uz pomoć učitelja u grupnoj raspravi. Te će ideje ići ravnatelju ili nastavničkom povjerenstvu na razmatranje.

Dodatne aktivnosti	Učitajte stvorene datoteke i ostale podatke iz lekcije u E-portfolio. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.
Revizija, refleksija ili proširenje predmeta na druga područja	<ul style="list-style-type: none"> • Nakon nekoliko tjedana djeca bi mogla ponovno rješavati kviz od početka lekcije. Trebali bi usporediti rezultate kako bi vidjeli je li došlo do pozitivnih promjena.
Komentari	

LEKCIJA 12

Naslov: Raspodjela hrane

Niz: Društvena pravda

Svrha	Djeca kritički istražuju problem prehrambenog siromaštva kao pitanje društvene nejednakosti kako bi razvili osjećaj društvene svijesti i praktično razumijevanje problema.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Objasniti nejednakost u odnosu na raspodjelu hrane 2. Identificirati UN-ove ciljeve održivog razvoja (SDG) koji su najrelevantniji za nejednakost raspodjele 3. Odgovoriti na niz složenih pitanja o nejednakosti u hrani posebno u kontekstu SDG2 4. Objasniti utjecaj ove situacije na prava ljudi kao globalnih građana
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalna ploča ili računalo s reflektorom • Pristup prijenosnim računalima/tabletima/iPadima/računalima za istraživanje • Poster: UN-ovi ciljevi održivog razvoja • Različite vrste papira (mješavina boja i tekstura) • Trake papira s imenima kontinenata • Keksi ili slatkiši: provjerite politiku škole o zdravoj prehrani i alergijama na hranu u učionici, kao i senzornim problemima.
Područja	Geografija, Društvene znanosti, Jezici
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s različitim zemljama, biti upoznati s nekom vrstom rada na karti, posebno s Petersovom projekcijom, i biti svjesni različitih kontinenata. Učenici bi također trebali imati osnovno znanje o ciljevima održivog razvoja. Također bi trebali biti upoznati s korištenjem medija i tehnologije.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći izraziti svoje mišljenje i dati prijedloge, argumentirati i obrazložiti svoje izbore, imati sposobnost rješavanja problema (na svom maternjem jeziku).</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s osnovnim vokabularom za opisivanje hrane, kao i zemalja/kontinenata. Trebaju biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja kao i formulirati kratke usmene rečenice i pitanja (na drugom jeziku).</p>

<p style="text-align: center;">Uvod</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pokažite kartu svijeta Petersove projekcije. Zamolite učenike da identificiraju kontinente/različite regije svijeta. <p>Napomena za nastavnike: “Petersova projekcijska karta svijeta iz 1974. projekcija je jednakog područja. To znači da su sve zemlje svijeta predstavljene u pravoj veličini i proporciji sa svojom kopnenom masom. Ovo ne vrijedi za starije projekcije. Mercatorova karta, koju je 1569. predstavio flamanski kartograf Gerardus Mercator, bila je prikladna za navigaciju, ali se također često koristila u kartama svijeta i još uvijek se koristi u nekim učionicama i danas. Mercatorova projekcija sve više povećava veličinu regija prema njihovoj udaljenosti od ekvatora, stoga se područja koja su dalje od ekvatora čine nesrazmjerno velikima.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Od stranice 21: https://www.mie.ie/en/research/publications_and_resources/just_connections_just_trade_a_teaching_resource_about_africa/just_connections_just_trade_a_teaching_resource_about_africa_2018_.pdf
<p style="text-align: center;">Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stvorite različite 'kutke' u učionici. Objesite različite trake papira s imenima kontinenata/regija u svaki 'kut'. Oni predstavljaju dijelove svijeta: Kinu, Aziju, Europu, Sjevernu Ameriku, Južnu Ameriku, Afriku • Podijelite razred u male grupe prema podjeli svjetske populacije: Kina: 10, Azija: 7, Europa: 6, Afrika: 3, Sjeverna Amerika: 2, Južna Amerika: 2 • Objasnite da djeca u razredu predstavljaju sve ljude u tim regijama svijeta. • Pokažite djeci 30 komada hrane: slatkiša, keksa itd., ovisno o politici škole. • Zamolite učenike da pogode kako bi trebala biti distribucija tih komada hrane između različitih kontinenata/regija. Zabilježite ovo na ploču/demonstracijsku ploču za pisanje. Učenici će vjerojatno reći da svako područje treba dobiti dovoljno za svaku osobu u toj regiji. • Sada podijelite slatkiše/kekse za svaki kontinent/regiju, prema slikama ispod. Objasnite razredu da se hrana zapravo dijeli ovako: Kina: 4, Azija: 1,5, Europa: 14, Afrika: 0,5, Sjeverna Amerika: 8,5, Južna Amerika: 1,5 • Otvorite raspravu u razredu o ovoj distribuciji, postavljajući sljedeća pitanja: Razmislite o načinu na koji se hrana dijeli na globalnoj razini. <ul style="list-style-type: none"> ▶ Što mislite o ovome? ▶ Tko ima koristi? ▶ Tko gubi? ▶ Tko odlučuje? ▶ Zašto se to događa? ▶ Kako se to može riješiti? ▶ Što možemo učiniti? (Rješavanje problema rasipanja hrane; obrazovanje o svijetu; svijest o klimi i utjecaj klimatskih promjena na proizvodnju hrane). <p>Što možemo učiniti? (Rješavanje problema rasipanja hrane; obrazovanje o svijetu; svijest o klimi i utjecaj klimatskih promjena na proizvodnju hrane).</p> <p>Uputa za nastavnike: Možda neće biti djelotvornog ishoda koji studenti mogu poduzeti jer je to sustavni globalni problem, ali je također važno istaknuti globalne inicijative koje se poduzimaju.</p>

<p>Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kako je to povezano s ciljevima održivog razvoja? Koji cilj konkretno ima za cilj ispraviti tu nepravdu? (SDG2) • Predstavite globalne pokrete koji imaju za cilj rješavanje nejednakosti, npr. Svjetski program za hranu, UN, UNHCR, FairTrade, prikazujući logotipe organizacija i gdje se organizacije nalaze, gdje je relevantno. • Istražite cilj održivog razvoja #2: Iskoreniti glad, postići sigurnost hrane i poboljšati prehranu te promicati održivu poljoprivredu. • Od učenika će se sada tražiti da rade u grupama i istraže sljedeća pitanja: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ima dovoljno hrane za sve. Problem je što hrana nije pravilno raspoređena. Zamolite učenike da pregledaju sljedeću poveznicu i izvijeste o svojim nalazima: https://sdg-tracker.org/zero-hunger#targets ▶ Istražite pojam 'pothranjenost' ▶ Utjecaj klimatskih promjena na proizvodnju i distribuciju hrane: propadanje usjeva zbog suše itd. „Svaki dan jedna od deset osoba nema dovoljno hrane za zdrav, aktivan način života. Ovaj problem je pogoršan klimatskim promjenama, koje često imaju razoran učinak na opskrbu hranom. Ozbiljna suša na tri kontinenta dovela je do nestašice hrane, vode i energije.” Podaci iz 2022: https://developmenteducation.ie/feature/bringing-world-food-day-to-the-classroom/
<p>Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Svaka grupa treba izvijestiti ostale učenike. Neka učenici sami odluče kako će predstaviti svoje nalaze. Mogu izraditi kolaž, ili napisati članak za školske novine, ili nacrtati digitalni članak/prezentaciju, ili napraviti video. Učenici mogu dodavati fotografije ili druge medije kako bi svoj rad učinili privlačnijim. Trebali bi biti slobodni birati između različitih online ili offline digitalnih okruženja za učenje i društvenih platformi, poput blogova. Alternativno, učenici mogu dizajnirati poster SDG2 sa svim glavnim karakteristikama koje su identificirali.
<p>Dodatne aktivnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učitajte slike i druge podatke iz lekcije u E-portfolio. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.
<p>Komentari</p>	

LEKCIJA 13

Naslov: **Predana umjetnost**Niz: **Društvena pravda**

Svrha	Izražavanje zadržki i pitanja o društvenim temama kroz umjetnost.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izraziti osjećaje temeljene na činjenicama i stanju u svijetu prateći aktualna događanja u medijima. 2. Artikulirati djelotvorna rješenja za probleme u društvu i svijetu u okviru svojih sposobnosti. 3. Na primjerima iz vlastitog iskustva ilustrirati kako se može sudjelovati u akcijama solidarnosti kao pojedinac ili kao grupa te koja je korisnost i učinak toga. 4. Postaviti kreativno, akcijski orijentirano rješenje za rješavanje društvenog problema.
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Izložba s društvenim temama poput ljudskih prava, aktualnosti, okoliša, mira i sukoba te demokracije • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/i-padu ili uređaju • Boja i četke • Velike plahte <p>Kreda za pločnik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novine, kuhinjski papir, kutije za mlijeko, kutije za cipele, boce za kućne ljubimce, kutije za jaja, čepovi za boce i pluteni čepovi. • Glazbeni instrumenti • Mentimeter aplikacija • Aplikacija Metaverse
Područja	Jezici, Društveni i osobni razvoj, Umjetnost
Digitalne i medijske vještine	Korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija olakšava informatičku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju, stvaranje digitalnog sadržaja, sigurnost i rješavanje problema.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici imaju svoje mišljenje o društvenim temama i usuđuju se izraziti svoje mišljenje. Također bi trebali biti upoznati s upotrebom QR kodova i druge relevantne tehnologije.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici su sposobni izraziti svoje mišljenje i dati prijedloge. Otvoreni su za razmatranje tema iz različitih perspektiva.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s osnovnim vokabularom za opisivanje svojih mišljenja, pitanja i zabrinutosti o društvenim temama. Također bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute, čitati i razumjeti jednostavne rečenice i pitanja te formulirati kratke usmene rečenice i pitanja.</p>

<p>Uvod</p>	<p>U učionici objesite različite plakate sljedećih društvenih tema: ljudska prava, aktualne stvari, okoliš, mir i sukobi i demokracija. Učionica bi trebala izgledati kao izložbena soba.</p>
<p>Tijek lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učitelj objašnjava društvene teme uz pomoć vizualnih materijala (videozapisi, tekstovi, članci itd.). To omogućuje učenicima da stvore sliku o društvenoj temi. • Svi učenici moraju proći izložbu (plakate) koja je postavljena u učionici. Objasnite im da moraju slijediti sljedeće korake i neka odaberu hoće li raditi sami, u paru ili u većim grupama: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Skenirajte plakate pomoću aplikacije 'Metaverse' i prikupite informacije o umjetničkim djelima. ▶ Fotografirajte svog omiljenog umjetnika s ove izložbe. ▶ Sakupite fotografiju(e) na podlošku i objasnite zašto ste odabrali ovog umjetnika, koji vam se rad ovog umjetnika najviše dopada i zašto. • Nakon što su prethodni koraci obavljani, započnite razrednu diskusiju sa postavljanjem sljedećih pitanja: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Koji su vam umjetnici najzanimljiviji? ▶ Kako tumačite umjetnost umjetnika? ▶ Što mislite da pokušavaju postići? Mislite li da će to postići ili ne? ▶ Što je zajedničko svim ovim umjetnicima? Što primjećujete? ▶ Kako biste nazvali ovu vrstu umjetnosti? Mislite li da je to umjetnost ili je bezvrijedno? ▶ Kako biste odraslima prenijeli poruku umjetničkom riječju? • Kao sljedeći korak, studenti će dobiti inspiraciju i proizvesti vlastito djelo 'Predana umjetnost! Mogu koristiti sve vrste materijala koje će pronaći u učionici. Prije nego što započnete, objasnite da njihova umjetnost mora predstavljati neku društvenu temu. Neka sami odluče koju temu. Slobodni su izabrati žele li raditi sami ili u malim grupama. Djeca će također sama odabrati kakvu umjetninu žele izraditi – birajte između: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Slike ▶ Crteža kredom na igralištu ▶ Filma ▶ Predstave ▶ Mrežne kreacije pomoću Canve ▶ Poeme ▶ Pjesme <p>Ovaj projekt također zahtijeva od učenika da naprave info list s najvažnijim podacima o ovom radu i stave ga uz svoj rad. Ako žele, mogu te informacije staviti na internet i koristiti aplikaciju Metaverse.</p>

<p>Završetak lekcije</p>	<p>Učenici se upoznaju s kreacijama svake grupe/učenika. Učenik treba drugoj skupini/učeniku objasniti nastalo umjetničko djelo. Zatim se od svakog učenika/skupine traži da odgovori na 2-3 indikativna pitanja o umjetničkom djelu, koristeći aplikaciju Mentimeter. Neka pitanja mogu biti sljedeća:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Koja je društvena tema središnja za ovo specifično umjetničko djelo? ▶ Što vam se najviše sviđa na umjetničkom djelu? <p>Kako biste zaključili lekciju, pokrenite raspravu u razredu pomoću aplikacije Mentimeter. Zamolite učenike da imenuju razrednu izložbu koja se sastoji od svih radova učenika. Možete koristiti neka od sljedećih pitanja kao pomoć u raspravi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ O kojim se društvenim temama razgovaralo u proteklom razdoblju? ▶ Što vam je bilo teško tijekom procesa? ▶ Na što ste ponosni što ste postigli tijekom procesa? ▶ Kako će se zvati naša izložba?
<p>Dodatne aktivnosti</p>	<p>Učitajte izrađene datoteke i ostale podatke iz lekcije u E-portfolio. E-portfolio je mapa radova prikupljenih tijekom scenarija lekcije - fotografije, blogovi, podcasti, videoisječci itd. - koji se pohranjuju i dijele u jednoj mapi na zajedničkoj platformi.</p> <p>Također postoji mogućnost da učenici izrade pozivnice i postave izložbu za kolege studente i nastavno osoblje.</p>
<p>Komentari</p>	

Niz

d

**KULTURNO ODGOVARAJUĆA
MATEMATIKA**

LEKCIJA 14

Naslov: **Podučavanje pozitivnih i negativnih brojeva koristeći učenikovu osobnu povijest matematike**Niz: **Kulturno odgovarajuća matematika**

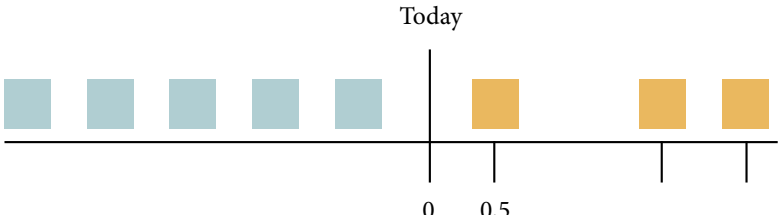
Svrha	stražiti učenikove osobne matematičke povijesti, dopuštajući im da razmišljaju o svom osobnom identitetu matematičkog predmeta. Pružiti priliku djeci da razumiju i cijene odnos između svoje kulture i svojih matematičkih iskustava.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prepoznati i objasniti što je negativan broj 2. Koristiti cijele brojeve i realne brojeve za točnu ilustraciju vremena na vremenskoj crti 3. Za izradu vlastite vremenske trake osobne povijesti matematike
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju - Microsoft Word, Google Jamboard ili slična alternativa preporučuju se za ovu lekciju • Papir i olovke • Samoljepljivi papirići (dvije različite boje)
Područja	Matematika, Društveni studiji
Digitalne i medijske vještine	Za poboljšanje digitalnih i medijskih vještina ovu bi lekciju trebalo odrediti pomoću online ili offline softverskih programa, na primjer Microsoft Word i Google Jamboard. To će poboljšati informacijsku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju te stvaranje digitalnog sadržaja.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava samosvijest, verbalnu i pisanu komunikaciju, vrednovanje sličnosti i razlika i rad s drugima.
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Učenici trebaju poznavati prirodne brojeve (cijeli pozitivni brojevi) i realne brojeve (decimalni brojevi).</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute i biti u stanju formulirati kratke usmene ili pisane rečenice i pitanja.</p>

Uvod

- Započnite razgovorom s razrednom grupom o svojoj (učiteljevoj) osobnoj povijesti matematike.
- Prisjetite ga se kronološkim redom, počevši od najranijih sjećanja. Na primjer, započnite razgovorom o tome koliko ste godina imali kada ste počeli brojati, kada ste radili svoj prvi test iz matematike, kada ste koristili matematiku izvan škole, kada ste dobro primijenili matematiku, a kada loše itd.
- Skrenite pozornost djece na sve matematičke igre ili prakse koje su specifične za kulturni identitet, npr. kineska društvena igra koja koristi matematiku, učenje brojanja na drugom jeziku, istraživanje matematike na arapskom umjetničkom djelu, tradicionalna narodna priča ili pjesmica koja ima matematički element itd.
- Dok se prisjećate povijesti matematike, nacrtajte/napišite na digitalni samoljepljivi papirić nešto što predstavlja taj 'trenutak' koji sva djeca mogu vidjeti. Samoljepljive bilješke trebaju biti poredane linearno. Ako se koristi Microsoft Word, tekstni okviri u boji bit će dovoljni.
- Neki primjeri onoga što bi se moglo nacrtati/napisati uključuju: komad slagalice kada se govori o matematičkom sjećanju iz djetinjstva, slika kovčega ako se govori o uštedi novca za odmor, riječ kuća ako se govori o uštedi novca za kuću.

Razvoj lekcije

- Nakon što je upoznavanje završeno, svakom djetetu podijelite digitalne uređaje s pet digitalnih samoljepljivih bilješki (obojeni pravokutnici/tekstualni okviri) i zamolite ih da učine isto. Djeca bi trebala raditi u malim grupama ili s partnerom kako bi razgovarali o svojoj osobnoj povijesti matematike. Djeca koja imaju specifične kulturne reference, npr. igru jedinstvenu za njihovu kulturu ili sjećanje na brojanje na drugom jeziku treba potaknuti da govore o tome i dokumentiraju to na digitalnim samoljepljivim papirićima.
- Nakon što djeca završe svoje trenutke u povijesti, skrenite im pozornost na ploču. Ovaj put s ljepljivim papirićima u različitim bojama, sjetite se između tri i pet trenutaka vaše (učiteljičine) "matematičke budućnosti". Na primjer: Za šest mjeseci vrijeme će se promijeniti zbog ljetnog računanja vremena i morat ću promijeniti sat, planiram posjetiti zemlju s drugom valutom za godinu dana, planiram štedjeti za kuću i kupiti je za deset godina, ili planiram pohađati tečaj računalnog kodiranja u svoje slobodno vrijeme. Opet, kako se spominje svaki trenutak, nacrtajte/napišite simbol na ljepljivu ceduljicu i postavite je linearno i kronološkim redom.
- Nakon što je ovo završeno, uputite učenike da ponove isto. Ovo bi moglo otvoriti raspravu o onima koji se žele baviti matematikom u budućnosti na sveučilišnoj razini ili kao karijeri, i onima koji to ne žele. Važno je naglasiti da premda se neće svatko izabrati baviti matematikom kao karijerom, razumijevanje matematičkih koncepata je potrebno kako bismo uspješno obavljali svoj svakodnevni život, npr. da bismo vozili auto moramo razumjeti ograničenja brzine, da bismo kupovali odjeću moramo razumjeti novac i osnovno zbranje i oduzimanje, itd.
- Nakon što razred ovo završi, zamolite ih da poredaju svoje ljepljive bilješke kronološkim redom na svom uređaju i nacrtaju/umetnu ravnu crtu ispod njih.
- Na ploči učinite isto s vlastitim radom (vidi sliku ispod) i označite 0 u sredini da predstavlja današnji dan. Zamolite učenike da predlože koja je strana brojevne crte budućnost, a koja je prošlost.

<p>Razvoj lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skrenite pozornost učenika na 'budućnost', tj. samoljepljive ceduljice desno od broja nula. Pitajte učenike ako je jedna godina predstavljena brojem jedan, a dvije godine brojem dva, te koji bi broj predložili za informacije na vašoj prvoj ljepljivoj ceduljici. • U ovom slučaju, prva samoljepljiva bilješka je nešto što će se dogoditi za 6 mjeseci. Djeca bi trebala predložiti da je on predstavljen brojem 0,5 na brojevnoj crti. • Prođite kroz sve ljepljive bilješke dok ne dovršite 'budućnost' ili pozitivnu stranu vremenske trake. • Neka djeca rade u malim skupinama kako bi dovršili pozitivnu stranu svog brojevnog pravca <ul style="list-style-type: none"> • Zatim prizovite pažnju učenika na lijevu stranu vremenske trake. Zamolite ih da predlože broj koji bi predstavljao događaj koji se dogodio prije 5 godina. Ako dijete predloži 5, skrenite mu pozornost na broj 5 s druge strane vremenske crte i pitajte kako bi moglo razlikovati 5 godina u prošlosti od 5 godina u budućnosti. Na kraju bi učenici trebali predložiti broj -5. • Uputite učenike da ispune negativnu stranu svojih osobnih brojevnih linija.
<p>Završetak lekcije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nakon što učenici dovrše svoje osobne brojevne retke, slijedi grupe rasprava o negativnim brojevima. Potaknite učenike da koriste svoju brojčanu liniju iz povijesti matematike (ili vremensku crtu) kako bi razgovarali o tome. Potaknite djecu da istaknu događaje na svojoj brojevnoj liniji i odgovarajući broj koji su za nju odabrali.
<p>Dodatna aktivnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Učenici mogu stvoriti još jednu vremensku traku koja se odnosi na neko drugo područje njihovih života ili mogu pratiti trenutke u povijesti koristeći vremensku traku koja prikazuje pozitivne i negativne brojeve. • Učenici mogu kreirati pitanja o svojim vremenskim rokovima i podijeliti ih s drugom školom putem e-portfelja na platformi škola birajući npr. dropbox.
<p>Revizija, refleksija ili proširenje predmeta na druga područja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Za starije učenike, koristite ovu aktivnost za usporedbu negativnih brojeva na njihovim brojevnim crtama s "pr.Kr." na vremenskoj crti svjetske povijesti i pozitivne brojeve s "po Kr.". Razred također može govoriti o tome kako bi različite kulture imale različite povijesne vremenske tokove. • Za mlađe učenike, upotrijebite ovu aktivnost kako biste identificirali druge okolnosti kada učenici koriste negativne brojeve u svojim životima, npr. temperatura, u liftu, kada posuđujete novac itd.
<p>Komentari</p>	

LEKCIJA 15

Naslov: **Korištenje Vennovih dijagrama za promicanje kulturne svijesti i razumijevanja**Niz : **Kulturološki odgovarajuća matematika**

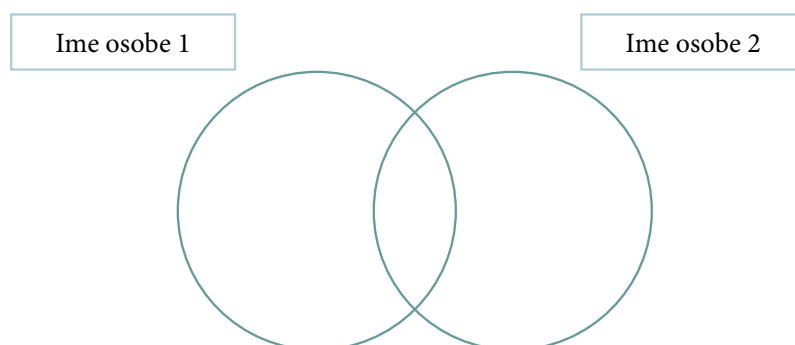
Svrha	Razviti svijest o kulturnim razlikama korištenjem Vennovih dijagrama.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificirati sličnosti između značajki njihove kulture i drugih kultura 2. Identificirati i istražiti razlike između svoje kulture i kulture svojih vršnjaka 3. Predstaviti i interpretirati podatke na Vennovom dijagramu
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Osobni profil za svako dijete (pogledajte u prilogu) • Pristup prijenosnom računalu/tabletu/ipadu ili uređaju za digitalni Vennov dijagram s dva (ili više) skupa - ovo se može izraditi na Google Jamboardu, Microsoft Wordu ili sličnim alternativama. • Olovke/papir
Područja	Matematika, Društveni studiji
Digitalne i medijske vještine	korištenje online i offline softverskih programa i aplikacija za olakšavanje stvaranja Vennovog dijagrama. To će poboljšati informacijsku i podatkovnu pismenost, komunikaciju i suradnju te stvaranje digitalnog sadržaja.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava samosvijest, verbalnu i pisanu komunikaciju, vrednovanje sličnosti i razlika i rad s drugima.
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Predmetno znanje:</u> Učenici bi trebali biti upoznati s Vennovim dijagramima i razumjeti kako se oni mogu koristiti za predstavljanje podataka.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Učenici bi trebali biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute i biti u stanju formulirati kratke usmene ili pisane rečenice i pitanja.</p>

Uvod

- Dajte svakom učeniku osobni profil za popunjavanje. Informacije se sastoje od pozadinskih informacija, kao i interesa.
- Nakon što je profil dovršen, grupirajte učenike u parove ili grupe po troje. Broj učenika u grupama ovisit će o poznavanju Vennovih dijagrama. Ako učenici nemaju puno iskustva s Vennovim dijagramima, treba ih grupirati u parove. Stariji učenici mogu se grupirati po troje (ili više) kako bi se povećala matematička težina lekcije.

Razvoj lekcije

- Učenici čitaju svoj osobni profil ostalim članovima svoje grupe. Nakon što je svako dijete imalo priliku to učiniti, omogućite raspravu u razredu o tome što su učenici naučili o svojim kolegama iz razreda.
- Nakon grupne rasprave, uputite učenike da se vrate u svoje grupe i utvrde sličnosti i razlike između svojih profila. Učenici bi trebali različitim bojama istaknuti karakteristike koje su jedinstvene za njih i karakteristike koje su iste kao kod drugih učenika u njihovoj grupi.
- Nakon što ovo završe, učenici trebaju zabilježiti podatke na Vennov dijagram (kao na slici ispod). Karakteristike koje su im zajedničke treba smjestiti u sredinu Vennovog dijagrama. Karakteristike koje su jedinstvene za jednu osobu treba staviti na odgovarajuću stranu (lijevu/desnu) dijagrama. Ako učenici imaju pristup iPadima/prijenosnim računalima, digitalni Vennovi dijagrami mogu se izraditi u Microsoft Wordu, Google Jamboardu ili Google Docs.

Završetak lekcije

- Učitelj poziva neke učenike da pokažu svoj Vennov dijagram razredu.
- Koristite Vennove dijagrame kao poticaj za raspravu o korištenju grafikona za pomoć pri organiziranju informacija, iu ovom slučaju, za pomoć u promatranju raznolikosti u učionici.
- Digitalni Vennovi dijagrami mogu se dijeliti s partnerskim školama putem zajedničkog google diska, dropboxa ili alternativne platforme.

Dodatna aktivnost	<ul style="list-style-type: none"> • Učenici mogu ponoviti vježbu s drugom osobom u razredu ili se dvije grupe mogu udružiti kako bi izradile mnogo veći Vennov dijagram s 4 (ili više) krugova. • Djeca također mogu ispitati digitalne Vennove dijagrame koje su izradile druge škole i raspravljati o tome kako bi se njihovi dijagrami mogli dodati njima, ispitujući sličnosti i razlike koje imaju s djecom u drugim školama/zemljama.
Komentari	

LEKCIJA 16

Naslov: **Bacanje hrane**Niz: **Kulturološki odgovarajuća matematika**

Svrha	Svijest o problemu hrane. Učenici mjerenjem otkrivaju problem s hranom te ih se potiče da sami poduzmu mjere za smanjenje bacanja hrane u školi.
Ciljevi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istražiti pitanja o bacanju hrane kod kuće, u školi i drugdje. 2. Mjerenje i analiza bacanja hrane u školi korištenjem mjernih alata. 3. Moći povezati vlastitu potrošnju s ciljem 'nulte stope gladi' održivoga razvoja.
Resursi	<ul style="list-style-type: none"> • A3 listovi i olovke ili online platformu 'Mentimeter' • 2 ili 3 kante ili plastične posude • Dovoljno velika i ispravno kalibrirana vaga • Razne mjerne posude • Predložak 'mjeriti je znanje' i biros, vidi prilog • Predložak s tablicom za mjerenje, olovke i letvice ili Excel dokument za online obradu. <p>Prijedlozi i izvor: brošura 'Kostbare Kost' iz 'MOS održivih škola, punisches schools' flamanske vlade u suradnji s Djapo (tekst) i Impessantplus (dizajn). Link: https://www.mosvlaanderen.be/kostbare-kost-aan-de-slag-vo-or-minder-voedselverlies</p>
Područja	Matematika, Društveni i osobni razvoj, Jezici.
Digitalne i medijske vještine	Za poboljšanje digitalnih i medijskih vještina, ovu bi lekciju trebalo završiti pomoću online ili offline softverskog programa, na primjer Microsoft Excel. Time će se poboljšati informacijska i podatkovna pismenost, komunikacija i suradnja te stvaranje digitalnog sadržaja.
Poduzetničke vještine	Lekcija olakšava rješavanje problema, osobnu odgovornost, društvenu odgovornost, znatiželju, komunikaciju i suradnju.
Preduvjeti/zahtjevi	<p><u>Poznavanje predmeta:</u> Studenti bi trebali biti upoznati s različitim vrstama dijagrama i razumjeti kako se oni koriste za obradu i prikaz podataka. Učenici bi trebali završiti Lekciju o hrani i socijalnoj pravdi i poznavati ciljeve održivog razvoja.</p> <p><u>Kognitivne vještine:</u> Učenici bi trebali moći izraziti svoje mišljenje i dati prijedloge.</p> <p><u>Jezične vještine:</u> Studenti trebaju biti u stanju razumjeti osnovne usmene i pisane upute te biti u stanju formulirati kratke usmene ili pisane rečenice i pitanja.</p>

Uvod

- Predstavite temu razredu pitajući naglas: 'Kako i kada bacamo hranu?'
- Podijelite razred u najmanje četiri grupe. Svaka grupa prikuplja ideje i odgovore na A3 list koji je podijeljen u tri različita odjeljka: 'kod kuće', 'u školi' i 'drugdje'. Alternativno, A3 listove možete zamijeniti online platformom 'Mentimeter'. Neka od pitanja na koja bi studenti trebali znati odgovoriti su sljedeća:
  - ▶ Koju vrstu hrane često bacate?
  - ▶ Kada bacate hranu?
  - ▶ Zašto bacate hranu?
  - ▶ Možete li po pogledu na hranu zaključiti da je morate baciti? Na primjer: crne mrlje na jabuci, plijesan na sendviču, rok trajanja kutije pahuljica, itd.

Razvoj lekcije

- Usporedite odgovore u razredu i pokrenite razrednu raspravu postavljajući učenicima sljedeća pitanja. Možete nastaviti koristiti online alat 'Mentimeter', ako to želite. Koji je glavni uzrok bacanja hrane kod kuće i u školi? Što mislite o gubitku hrane u školi? Kako to možemo izmjeriti?
  - Objasnite učenicima da suočavanje s kvantitetom može potaknuti školski tim i učenike na razmišljanje i stvarno ih pokrenuti. Zajedno s razredom postavite konkretan cilj smanjenja bacanja hrane, npr. 'smanjiti gubitak hrane u školi za 25%'.
  - Zamolite učenike da zapišu ideje o tome kako postići ovaj cilj i kako je to povezano sa SDG2. Na primjer, studenti mogu organizirati rotirajući sustav grupa koje bi svaki tjedan ili mjesec trebale podržavati mjerenja. Neke ideje za njihove zadatke bile bi: nadgledati pravilno čišćenje, staviti kantu na vagu i zabilježiti težinu. Za juhu je mogu mjeriti pomoću mjernih posuda. Učenici rade s rezultatima mjerenja na satu matematike. Zapisuju podatke na priloženi radni list, a zatim podatke stavljaju u (online) grafikon.
- Razrada plana za učenike, korak po korak:
1. Izvažite praznu kantu ili posudu. Oduzmite tu težinu od svakog vaaganja.
  2. Osigurajte jednu kantu ili posudu za jestive ostatke i jednu kantu za juhu.
  3. Odredite dva ili tri školska tjedna koja su što uobičajenija. Na taj način mjerenje pokriva otprilike cijeli ciklus jelovnika i izbjegavamo da (ne)popularni jelovnici utječu na rezultate.
  4. Sakupite sav jestivi otpad i juhu u odvojene kante. Izvažite kantu i izmjerite količine juhe te rezultate zabilježite u radni list. Prikupite podatke u Excelu i učinite rezultate vizualnim. To se može učiniti online u tablici ili grafikonu, ali se također može lakše učiniti na papiru.

Završetak lekcije	<ul style="list-style-type: none"> • Analizirati podatke i izvući zaključke iz rezultata. • Pustite učenike da razmisle o mogućim akcijama na razini škole za postizanje navedenog cilja. • Neki primjeri mogu biti:<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ukrasite blagovaonicu ▶ Kompostiranje sa spremnikom za crve ▶ Kokoši u školi
Dodatna aktivnost	<ul style="list-style-type: none"> • Skupite sve informacije u središnju mapu za učitavanje u E-portfelj. E-portfolio je mapa rada prikupljena iz scenarija lekcija – slike, blogovi, podcasti, videoisječci itd. – koja će se čuvati u jednoj mapi i dijeliti na zajedničkoj platformi.
Bilješke	

Partneri

Partneri diljem Europe (Grčka, Belgija, Irska, Italija i Hrvatska) udružili su snage u ovome programu:

Izjava o odricanju od odgovornosti

Projekt "Supporting Inclusion and Diversity in Teaching (SIDiT)" sufinanciran je sredstvima programa Europske unije Erasmus+ (Ključna aktivnost 2) i Goethe-Instituta. Podrška Europske komisije pri izradi ove publikacije ne podrazumijeva odobravanje sadržaja koji odražava isključivo stajališta njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

